

Dr. Beregnyei József

Szolgálati alapismeretek

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Rendészeti alapeladatok

A követelménymodul száma: 0725-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-009-50

MUNKKANYAG

SZOLGÁLATI TUDNIVALÓK ÉS EZEK TELJESÍTÉSE

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Az egyik falubeli ismerősének a fia, aki a következő évben fog érettségizni pályaválasztás előtt áll.

Az édesapja ajánlására a fiatalember az eddig látott krimi,- és un. „rambó” filmek – melyekben sok a verekedés, a gépkocsis üldözés és a lövöldözés – hatására azon gondolkodik, hogy jelentkezni fog érettségije birtokában a rendőr (bv.) tiszthelyettes képzést végző intézménybe.

E, János nevű fiatalember szeretne még többet, lehetőleg a valóságnak megfelelő konkrét információkat megtudni erről a foglalkozásról, mert még nem teljesen biztos a szándékában.

Ezért kéri meg Önt, ha lehet e hét végén, szíveskedjen rendelkezésére állni a témarészlet körüljárásába, a végső döntése jó megalapozása céljából. Ön már 6. éve dolgozik a rendőrségnél (büntetés-végrehajtásnál, továbbiakban: bv. illetve fegyőr) tiszthelyettesként a közeli városi rendőr-kapitányságon (bv. intézetben). A szolgálat munkaköre már a 2. éve járőrvezető (zárkafolyosó felügyelő), a rendészeti szakközépiskolai tanulókkal is foglalkozik alkalmanként azok területi szakmai gyakorlata teljesítésének idejében.

Ön azonban ezzel a lehetőséggel kívánja megoldani azon rendészeti szakközépiskolai tanulók felkészülésének segítségét is, amire felkérést kapott a tiszthelyettesek képzését felügyelő ORFK. Képzési és kiképzési Főosztályvezetőtől.

Ebben a 009-s számú tananyagegységben – mintegy alapozva a 010-s számút – a szolgálati ismeretekkel kapcsolatos tudnivalók megszerzését, a kívánatos kompetenciák kialakítását, megerősítését kell segíteni. E tananyagegység tartalmának a rendészeti szerveknél hivatásos tiszthelyettesi beosztásban ténykedőkre vonatkozó **szabályzati előírásokon, etikai normákon** kívül érintenie kell az objektum,- vagyonvédelmi és őrzési szabályokat, valamint a **be/ki léptetések** tényleges végrehajtását is többek között.

Mielőtt rátérne a **SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM** feldolgozására, kérem, menjen el a **TANULÁIRÁNYÍTÓ bevezető** részéhez és majd csak annak elolvasása után, kezdje el a tényleges munkát.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

1. Tudnivalók a rendészeti szervekről és az itt dolgozó hivatásos állományú tiszthelyettesekről

1.1 A rendészeti szervek

A rendészeti szervek helyének, szerepének megismerését először magával a rendészeti szerv körülhatárolásával célszerű kezdeni. Sajnos a mai terminológiában szinte azonos tartalmat ért az emberek többsége a **rendészeti**, – és **rendvédelmi szervek** megnevezése alatt. A két csoport közel áll ugyan egymáshoz, de van köztük bizonyos különbség is.

Ön vajon érez köztük valami különbséget, egyáltalán kik tartoznak ezekbe a csoportosításokba? Ajánlom lépjen fel az internetre, és a keresőben, avagy a Rendészeti Tudományos Társaság honlapján lévő értelmező gyűjteménybe keresse ki az ide vonatkozókat!

Mit talált tehát ezekre vonatkozóan, mi lehet a két csoport között a különbség, kik alkotják e csoportokat?

A kettő csoport között talán annyi a különbség, hogy míg a rendészeti szervek elsősorban az államigazgatási eszközökkel látják el feladataikat, addig a rendvédelmiiek ezzel és fegyverrel is teljesítik rendeltetésüket. Na és kik tartoznak rendészeti szervek csoportjába? A **rendőrség**, a katasztrófavédelem egy része, a Vám- és pénzügyőrség, a **büntetés-végrehajtás**, a Polgári nemzetbiztonsági szolgálatok és egyéb más ágazatok rendészeti jellegű teendőket ellátó szervei.

A MK Alkotmánya elég kurtán-furcsán érinti a VIII. fejezetében a fegyveres erőket valamint a rendőrséget. Az előbbi alatt egyértelműen a Magyar Honvédséget kell csupán érteni.

A fegyveres erőket és a rendvédelmi/rendészeti szerveket együtt **fegyveres szervezeteknek** is szokás nevezni. Az ide tartozó hivatásosok szolgálati viszonyát szabályozza az 1996. évi XLIII. törvény, (más szóval szolgálati törvény, rövidítve: Hszt.) valamint a végrehajtására vonatkozó kormányrendeletek. A Hszt. 1. része a szolgálati jogviszony valamennyi jogalanyára egyaránt vonatkozókat,– míg a 2. rész az egyes fegyveres szervek sajátos szabályait tartalmazzák. A 3. rész, a vegyes,– átmeneti,– és záró rendelkezések összessége.

A rendészeti szervek fő részét alkotó **rendőrség**, mint fegyveres szerv rendeltetését, lehetőségeit a mindenki számára hozzáférhető 1994. évi XXXIV. számú, a rendőrségről szóló törvény taglalja tíz fejezetben. Ön szerint mi lehet a rendőrség feladata, rendeltetése?

A rendőrség feladata a közbiztonság és a belső rend védelme, az állami,– társadalmi szervek zavartalan működési feltételeinek, a közélet zavartalanságának biztosítása, az állampolgárok személyi,– és vagyonbiztonságának, alapvető jogainak védelme az ezt sértő cselekményekkel szemben.

A büntetés-végrehajtási szervek esetében az 1995. évi CVII. számú a büntetés-végrehajtásról szóló törvény, értelemszerűen a bűnözőktől való védelmet, a kapott büntetés teljesítését, és a fogvatartottak őrizetét, nevelését hivatott szolgálni.

1.2 A rendészeti szervek hivatásos állományú tagjának általános jogai-kötelességei és juttatásai

Mielőtt valaki bekerülne az adott rendészeti szervhez a felvételi eljárás végén a két fél között szolgálati jogviszony jön létre. Ez a viszony az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött **különleges közzolgálati jogviszony**, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a vonatkozó un. szolgálati törvényben és más jogszabályokban meghatározott kötelezettségek terhelik, és jogosultságok illetik meg.

Akik rendőri/büntetés-végrehajtás területen hivatásosként kívánnak dolgozni, azoknak nem pluszjogokra, nagyobb hatalomra van lehetősége, hanem inkább ellenkezőleg. A törvényi rendelkezés abból indul ki, hogy a hivatásos állományú rendőr, fegyőr az általánoshoz képest szigorúbb függelmi,- fegyelmi viszonyok között, fokozott fizikai,- és pszichikai megterhelésnek kitéve áldozatvállalással, adott esetben még élete kockáztatásával is köteles teljesíteni feladatát. Ennek ellenére, akik e hivatást akarják gyakorolni, azoknak számítaniuk kell az egyes állampolgári alkotmányos jogaik csorbulására, melyet önkéntesen kell tudomásul venniük, mert egyébként nem jöhet létre a szolgálati jogviszony az érintett és az állam képviselője között. Milyen állampolgári jogokról van itt szó? Ilyenek; a szabad mozgás és a tartózkodási hely szabad megválasztása, a véleménynyilvánítás szabadsága, a gyülekezési,- és az egyesülési jog, valamint a választójog területe.

Kérem, álljon le most a tananyag tanulmányozásával és lépjen át a TANULÁSIRÁNYÍTÓ 1/2 részéhez!

Ezek után akkor nézzük mire kötelezett a hivatásos állományú munkavállaló!

A rendészeti szerv hivatásos állományú tagja köteles:

- a) az előírt helyen és időben, szolgálatképes állapotban megjelenni és feladatát teljesíteni, illetve e célból rendelkezésre állni;
- b) a szolgálati feladatait a törvényes előírásoknak, a parancsoknak és intézkedéseknek megfelelően – szükség esetén a veszély vállalásával –, az elvárható szakértelemmel és gondossággal, pártatlanul és igazságosan végrehajtani;
- c) a munkatársaival együttműködni, a munkáját úgy végezni és általában olyan magatartást tanúsítani, hogy az – kivéve, ha ez a feladat végrehajtásával elkerülhetetlenül együtt jár – más egészségét, testi épségét ne veszélyeztesse, anyagi károsodását ne idézze elő;
- d) a számára meghatározott iskolai rendszerű oktatásban/képzésben részt venni, és az előírt vizsgákat letenni;
- e) az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek eleget tenni;

f) szolgálaton kívül is a hivatásos állomány tagjához és beosztásához méltó magatartást tanúsítani.

Az előbb felsoroltakon túl a hivatásos állomány tagja köteles megtartani az állami és a szolgálati titkot, az adatok védelmére vonatkozó szabályokat, továbbá a szolgálati feladathoz kapcsolódó nyilvános szerepléséért tiszteletdíjat nem fogadhat el.

Nagyon fontos az, hogy a hivatásos állomány tagja szolgálatteljesítése során köteles végrehajtani az előljáró parancsát, a felettes rendelkezését, kivéve, ha azzal bűncselekményt követne el. Ezekről a későbbiek során lesz bővebben is szó!

Ezek előrebocsátásával érintsük e hivatásos állomány lehetséges **jogai** közül először az általánosakat. Ezek a következők: büntetőjogi védelem, illetményhez való jog, pihenéshez való jog, egészségügyi,- és nyugellátás, a jogorvoslati jogosultság, kérelemhez, panaszhoz való jog, a munka és foglalkozás megválasztásának joga, művelődéshez való jog, a tudományos és művészeti élet, a tanulás és tanítás szabadsága. Erre mondhatja Ön, ebbe mi az egyedi? Valóban e jogok mindenkit megilletnek. Akkor milyen speciális jogai léteznek?

Ide kettőt lehet mondani, mégpedig az egyenruha,- és fegyverviselési jogokat. (Persze vannak még foglalkozások ahol mindkettő, érvényesül!)

Mit kaphat, miben részesülhet a hivatásos állományú "munkavállaló"? Ezek a következők;

- > Illetmény (amely beosztási,- rendfokozati illetményből, illetmény kiegészítésből, valamint illetménypótlékból állhat)
- > Külön juttatást
- > Jubileumi jutalom (25, 30 és 40 év után)
- > Napidíj, távolléti díj
- > Költségtérítések (például áthelyezés, költözés, vezénylés estén)
- > Kedvezmények,- és támogatások (család, utazás, üdülés)
- > Lakhatási támogatás
- > Természetbeli ellátás
- > Alap,- és pótszabadság
- > Érdemek, elismerések
- > Kiszámítható előmeneteli (karrier) rendszer
- > Szociális és kegyeleti gondoskodás.

1.3 A hivatásos állományúval kapcsolatban elvárt magatartás

A szakmai profizmus, a fegyelmezett szolgálatellátás valamint az etikus hivatásgyakorlás elengedhetetlen feltételek a rendészeti szakmák gyakorlásának.

A továbbiakban a vonatkozó jogszabályra, valamint a hatályos Etikai kódexre is tekintettel foglalom össze az elvárt magatartási szabályokat.

Szolgalatban:

- **jogszabályok betartása, betartatása**
- **tiszteletudás, segítőkészség**
- **magabiztos, nyugodt intézkedés**
- **alakias fellépés, jó megjelenés**
- **alkoholmentes állapot szolgálatban**
- **intézkedés közben nem dohányzás**
- **kulturált beszédmodor és hangnem**

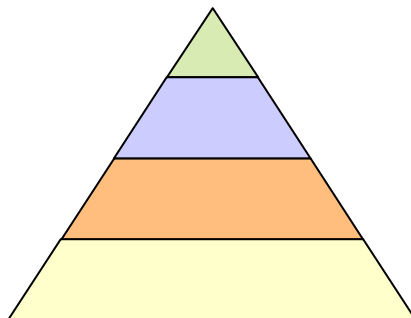
Szolgalaton kívül:

- részvétel környezete közösségi életében
- szakmai tekintély felmutatása
- példás magánélet, jó hírnév
- törvénytisztelő baráti kör
- nem "zűrös" helyek látogatása

2. A hierarchia és ennek következményei

A civil személyek körében kevésbé ismert, használt az a fogalom, hogy hierarchia. Ön találkozott már ezzel a kifejezéssel? Ha igen próbálja meg a saját szavaival körülírni, hogy mit is értsünk e terminus technikus alatt! E kifejezés tisztázása, megértése nélkül nem láthatná elég világosan a fegyveres rendészeti szervek és ezen belül az itt szolgálatot teljesítő hivatásos állományú munkatársak mindennapi tevékenysége bizonyos összefüggéseit, az itt kialakult, létező szervezeti,- emberi viszonyok rendszerét, logikáját.

2.1 A **hierarchia** szó, mint fogalom lényegileg rangsort, alá-fölérendeltséget, jelent a személyek és szervezeti elemek között, de nemcsak horizontálisan, hanem vertikálisan is.

Ez a jellemző valamennyi rendészeti szerv napi működése, tevékenysége során jelentkezik, sőt egy-két jelentősebb civil szervezeteknél is tetten érhető kicsiben. Sőt, már az ősközösségi társadalomban is fellelhetők voltak bizonyos jelei a csoportkapcsolatokban.

Napjainkban a hierarchia adott szervezet vezetési-irányítási rendszerét is meghatározza, különösen a fegyveres rendészeti szerveken belül, ahol nemcsak munkakörök, beosztások léteznek, hanem a hivatásosok esetében még rendfokozatok is, ami szintén egyik összetevője, bizonyítéka e szakkifejezés érvényesülésének. Látni fogja, hogy ez még a jogszabályok viszonylatában is érvényesülő kifejezés.

2.2 Az előjáró, felettes és a rendfokozatok

Mindezekre tekintettel kimondható, hogy a rendőr, büntetés-végrehajtási hivatásos tiszthelyettesekre kimondható az, hogy mindegyikőjük **előjárók** és **beosztottak** is egyben, Van, akivel szemben az egyik,- míg a másik hivatásosossal kapcsolatban pedig a másik érvényesül. Ami a két fél- mármint az előjáró és alárendelt- között létezik, azt nevezik **függelmennek**, avagy függelmi viszonyoknak. A szolgálati rendből fakad, hogy a szolgálati felsőbbbséggel szemben engedelmisséget kell tanúsítani és a szolgálati tekintélyt tiszteletbe, kell tartani. (az előjárónak, pedig úgy viselkedni!) Az előjárónak jogában áll, hogy az alárendeltnek parancsot adjon, az alárendeltnek pedig az a kötelessége, hogy ezt végrehajtsa. (lehet kivétel is) Ezen alapvető "játékszabályok" nélkül a fegyveres rendészeti szervek nemigen lennének képesek alapvető rendeltetésük eredményes teljesítésére!

Az utasítási jog

Már szoltam róla, hogy az előjáró parancsadási,- utasítási jogkörrel rendelkezik a hozzárendelt beosztottak irányába, (Ez igaz egyébként minden centralizált szervezet esetében!) Az **utasítás** az előjáró által az alárendelt részére kiadott feladatok meghatározását jelenti, ami leginkább valami megtételére, teljesítésére, "elszenvedésére" vonatkozik. Ez a parancsadási,- utasítási jogkör gyakorlása nagy felelősséggel is jár, melynek során minden ebben érintett jogai érvényesítésére tekintettel kell lennie az adott előjárónak! A felelősség dolgát húzza alá az is, hogy általában a hivatásos állományú alárendeltnek kötelessége végrehajtani a kapott parancsot, utasítást. A rendészeti szervek működésének alappillére a **törvényi meghatározottság és az egyéni felelősség**. Ebben szervezeti rendszerben az előjáró felel a kiadott utasítás törvényességéért, az utasított pedig annak maradéktalan, legjobb tudása szerinti teljesítéséért! Ezért van az, hogy a parancs teljesítésére vonatkozó feladatmegszabásnak jól körülhatároltnak kell lennie a későbbi viták, félreértések elkerülése, a felelősség egyértelmű rekonstruálhatósága érdekében.

Gondolom felmerült Önben az a kérdés, vajon miért kell általában teljesíteni minden parancsot? Azért, mert lehetnek olyan – nem gyakori esetek – amikor lehetősége, – sőt kötelessége a beosztottnak a **kapott parancsot megtagadnia!** Ilyen helyzet akkor állhat elő, amikor a beosztott – aki a parancsot megkapta – számára egyértelmű, hogy ezzel bűncselekményt valósítana meg. De ilyen a helyzet akkor is, ha az utasítás embertelen vagy megalázó bánásmód teljesíttetésére szólít fel. (ehhez viszont ismerni kell a BTK-t!) Ilyen esetekben lehet kérni írásban az utasítás kiadását, avagy jelentenie kell ezt a helyzetet eggyel magasabb szintű elöljárójának! Az utasítás kiadása általában történhet;

Írásban	Szóban	Technikai eszköz útján	Jelek-jelzések útján	Kombináltan
Kihirdetendő!	Közvetlenül áttételesen.	és Telefon, számítógép segítségével.	rádió, Kéz,- zászló,- és fényjelekkel.	Is-is.

Elvárás az utasításokkal kapcsolatban, hogy legyen; rövid-tömör, világos-érthető, egyértelmű, határozott és végrehajtható.

Az előbb érintet két fogalomhoz kapcsolódik még az a sajátosság is, hogy a fegyveres rendészeti szervek hivatásosai különféle **állománykategóriába** tartoznak, továbbá valamilyen **rendfokozatot** viselnek. Milyen állománykategóriák és rendfokozatok léteznek a fegyveres rendészeti szerveknél? Erre vonatkozóan a következő ábrán próbálok választ adni;

Tiszthelyettesi és zászlósi állománykategória és rendfokozatai:

Régi típusú rendfokozatok voltak [Kék alapon keskeny ezüst csík, ezüst csillag(ok), ezüstgomb.]	Új típusú rendfokozatok [Kék alapon befelé mutató "V" alakú sáv ezüst színű csillag(ok) és díszpajzs]
 <p>ÖRMESTER</p>	 <p>ÖRMESTER</p>
	

A teljesség kedvéért elmondom, hogy létezik még három állománykategória, ez pedig a tisztek, főtisztek és a tábornokok csoportja. Nyilvánvalóan közöttük alapesetben a magasabb rendfokozatú az előljáró, mégpedig un. **rendfokozati előljáró** a másik pedig az alárendelt. Azért tettük elé a "rendfokozati" jelzót, mert a beosztás szemszögéből is vizsgálható adott hivatásosok közötti viszony! (lásd tovább)

Ajánlom lépjen fel a számítógép kereső programjára, üsse be a "katonai rendfokozatok" megnevezést és teljes körű szemléltetést képekkel fog ott találkozni!

A hierarchia szempontjából a már érintett rendfokozatokon kívül meghatározó még a beosztás is. De vajon ebből a szempontból ki az **előljáró** un. főnök és ki a beosztott? Ön szerint hogyan lehetne erre a kérdésre helyes választ adni? Előljáró az, akinek parancsadási, utasítási jogköre van a neki alárendeltek részére. Az utóbbit – aki valamilyen előljárához van beosztva – nevezzük a rendészeti szervben belül **alárendeltnek**. Az előljáró lehet;

állandó

szolgálati
előljáró

ideiglenes

szakmai

Valószínűleg már a felsorolásból kiderül, mi a kettőjük között a különbség. Igen.

Míg a szolgálati előljáró az általa vezetett szervezet vagy szervezeti egység, az ide beosztott összes hivatásos tevékenységének egészéért felel beosztásának betöltése teljes időszakában, addig a szakmai előljáró csak az adott szakterületen dolgozók előljárója és intézkedései is csak a saját szakterületére korlátozódnak.

2.2.1 Előljárói viszonyba lépés

Ha a rendészeti szervek egymásnak szolgálatilag alá nem rendelt tagjai együtt látják el a szolgálatot, és a parancsnok nincs kijelölve, akkor azonos rendfokozat esetén az előljáró a felsőbb szintű rendészeti szerv beosztottja, illetve azonos szervhez tartozás esetén a magasabb beosztású hivatásos állományú. Azonos beosztás esetén a magasabb rendfokozatú az előljáró, illetve annak a szolgálati ágának a beosztottja, amelynek területén a szolgálatot együtt teljesítik.

A feljebbvaló és a rangban idősebb rendészeti hivatásos/rendőr akkor jogosult, illetve köteles előljárói viszonyba lépni, ha

- a) a helyszínen intézkedő rendőr segítése érdekében erre szükség van,
- b) a rendőr intézkedése törvényellenes,
- c) a rendőr az utcán, nyilvános helyen viselkedésével botrányt okoz, vagy olyan cselekményt követ el, amely a Rendőrség tekintélyét sérti.

Az előljárói viszonyba lépést egyértelműen és határozottan ki kell jelenteni, a polgári ruhában lévő feljebbvaló magát előre igazolva léphet csak előljárói viszonyba. Az előljárói viszonyba lépés nem járhat a szolgálati intézkedésbe való indokolatlan beavatkozással. Az előljárói viszonyba lépett feljebbvalónak az átvett intézkedést be kell fejeznie.

Az intézkedő rendőröknek az előjárói viszonyba lépésről saját parancsnokuknak jelentést kell tenniük. Ebből a célból kölcsönösen jegyezzék fel egymás nevét, rendfokozatát, azonosító jelvényének számát és beosztási helyét.

Itt kell érinteni a **feljebbvaló** fogalmát is, ami olyan egyenruhások között áll elő, akik nem előjáró és alárendelt viszonyban vannak egymással, hanem csak az egyiknek magasabb a rendfokozata – ő a feljebbvaló– a másikkal szemben.

2.3 A szolgálati út és az előjárói kötelezettségek

2.3.1 A szolgálati út

A fegyveres rendészeti szerveknél az előbb érintett szakterminológiákon túl szintén sajátos jellemzőt takar a **szolgálati út** megnevezés is. Találkozott-e Ön a civil életben ezzel a megnevezéssel, s ha igen hol? A legtöbben nem hallottak ilyenről, és ha mégis az a kérdés, hogy ennek ellenére mit ért e megnevezés alatt, akkor azon sem lehet meglepődni, ha azt a választ kapjuk, olyan út, amelyen szolgálatba megy a rendész. Nyilvánvalóan ez a válasz messze jár az igazsághoz, ugyanis ez esetben a szolgálati érintkezésnek arról a módjáról van szó, amikor adott ügy fokozatosan, "lépcsőfokokként", a közbeeső személyeken keresztül jut ahhoz, aki illetékes benne, azaz akinek lehetősége és kötelessége annak az ügynek a megoldása. Igaz, ez hosszabbítja az eljárás menetét, de ez a fegyveres rendészeti szervekre vonatkozó kötelező szabály, amelytől csak a szolgálati érdek sérelme esetén lehet eltérni!

A fegyveres rendészeti szervekre az elején érintett hierarchia, a függelmi viszonyok formális megjelenésének a kívül állók számára is érzékelhető szembetűnő jellegzetessége az itt zajló kommunikáció rendje, menete és hangneme. Ez nemcsak a már érintett parancsadási, utasítási jogkörben érhető tetten, hanem már a többi egyenruhás megszólításában is. (X Y. úrhölgy!, X V. kisasszony!, ZT. úr!, Örmester úr! Stb.) Nyilvánvalóan az érintett "parancs" szóval történő válasza ebben az esetben.

2.3.2 Az előjáró és a feljebbvaló kötelességei

Az **előjáró**:

- a) szervezi, irányítja és ellenőrzi az alárendelt szervezeti egységek és beosztottai munkáját, biztosítja a munka feltételeit, figyelembe véve és mérlegelve alárendeltjei javaslatait,
- b) megfelelően dokumentálja ellenőrzéseit, és az ellenőrzés eredményéről függően a feltárt hibák, hiányosságok megszüntetésére, illetve a felelős személyének megállapítására és felelősségének érvényesítésére a szükséges intézkedéseket megteszi,
- c) hatáskörén belül önállóan intézkedik, megköveteli alárendeltjeitől, hogy pontosan és időben teljesítsék szolgálati kötelességeiket; a munka szervezése során arányosan osztja el a munkaterheket; a munkában kiemelkedő alárendeltjeit dicséri és jutalmazza, vagy erre javaslatot tesz, a hanyag, fegyelmezetlen alárendeltet felelősségre vonja,

- d) megismeri alárendeltjei alkalmazási feltételeit és azt, hogy annak mennyire felelnek meg; elfogultságtól mentesen jár el, és figyelme kiterjed minden olyan lényeges körülményre, amely alárendeltjeinek szolgálatellátását befolyásolhatja,
- e) alárendeltjeitől megköveteli az Alkotmány, a jogszabályok, a szolgálati tevékenységet szabályozó egyéb rendelkezések betartását; gondoskodik szakismeretük fejlesztéséről, átadja a rendőri munkában szerzett tapasztalatait,
- f) személyes helytállásával példát mutat a szolgálat ellátásában, a szakmai ismeretek elsajátításában, a fegyelmezett magatartásban, valamint az erkölcs normáinak betartásában;
- g) védi alárendeltjei jogait és jogos érdekeit,
- h) figyelemmel kíséri alárendeltjeinek egészségügyi helyzetét, gondoskodik egészségvédelmükről,
- i) gondoskodik a rendőrségi vagyon védelméről, rendeltetészerű használatáról, a szolgálat ellátásához szükséges technikai felszerelésről, biztosítja a körletrend betartását,
- j) ismeri a vezetése alá tartozó szervezeti egység létszámát, a felszerelés és fegyverzet mennyiségét és állapotát,
- k) távolléte esetére kijelöli helyettesét, ha kijelölt vagy megbízott helyettese nincs.

Az előjárónak kötelessége a rendőrt a szolgálat ellátására felkészíteni és eligazítani, valamint a kiadott parancsok végrehajtását ellenőrizni.

A feljebbvaló mindenkor követelje meg az alacsonyabb rendfokozatúaktól a fegyelem, a rend, az öltözködési szabályok, valamint a magatartásra, az udvariasságra és a tiszteletadásra vonatkozó előírások megtartását.

2.3.3 A jelentések, jelentkezések és a tiszteletadás rendje

Az alárendelt jelentési kötelezettsége

Az alárendelt előjárójának **szóban jelentse:**

- a) a szolgálati feladat, az utasítás végrehajtását, illetve ezt akadályozó körülményeket,
- b) beosztásba való kinevezését, magasabb rendfokozatba történt előléptetését, kitüntetését, megdicséretét, jutalmazását, ha ezt nem a közvetlen előjáró jelenlétében közölték, illetve nem tőle kapta,
- c) ha más előjárótól utasítást kapott vagy az ellenőrizte tevékenységét,
- d) szabadságról való bevonulását, vezénylésének lejártát, a vezénylés helyéről történő bevonulását,

- e) fegyelmi fenyítését, ha azt nem közvetlenül előljárója szabta ki,
- f) intézkedéseit,
- g) megbetegedését, felgyógyulását.

(2) Az alárendelt írásban jelenti előljárójának:

- a) személyi és családi körülményeiben beállott változásokat,
- b) ha bűncselekmény vagy szabálysértés miatt vele szemben intézkedés történt.

Ha más jogszabály jelentési kötelezettséget ír elő (pl. összeférhetetlenség, választáson jelöltként való indulás stb.) a jelentést írásban kell megtenni.

A jelentkezések rendje

Az előljárónál a rendőri szerv vezetője és annak beosztottai jelentkezni kötelesek.

Jelentkezés alkalmával az alárendelt jelentse vezetéknévét, rendfokozatát és röviden azt, amit előljárója tudomására akar hozni.

Ünnepi rendezvény, szemle vagy parancsnoki értekezlet kivételével a jelentkezéskor, a jelentéstételkor nem kell nevet, rendfokozatot, beosztást jelenteni, ha az előljáró ismeri azt, aki jelent.

A rendőri szerv vezetője – az előljáróin kívül – jelentkezni köteles, az egységhez érkező köztársasági elnöknél, az Országgyűlés elnökénél és a miniszterelnöknél, valamint a rendészetért felelős miniszternél.

Az előre bejelentett ellenőrzés alkalmával az ellenőrzött szerv vezetője szolgálati öltözetben köteles jelentkezni. Felsőbb szintű szervtől ellenőrzés céljából érkezett beosztottnál az ellenőrzött szerv vezetője köteles jelentkezni, ha az érkező nála magasabb vagy vele azonos rendfokozatú. A felsőbb szintű szervtől érkező beosztott köteles jelentkezni, ha alacsonyabb rendfokozatú, mint az ellenőrzés alá vont szerv vezetője.

Ha az ellenőrzést végző nem előljáró, akkor csak az ellenőrzött szerv vezetője útján intézkedhet. Ez alól kivételt képez, ha a késedelem a szolgálatra hátránnyal jár. Az ellenőrzött szerv vezetője köteles az ellenőrzést végző felhívására az észlelt törvénysértés megszüntetésére intézkedni, véleménykülönbség esetén, soron kívül a közös előljáró döntését kell kérni.

Tiszteletadás

A rendészeti szervek egyenruhát viselő tagjai, a csapatok és egységek a Rendőrség illetve a Büntetés-végrehajtás alaki szabályzata előírásainak megfelelően teljesítsenek tiszteletadást.

A rendészeti szervek egyenruhát viselő tagjai találkozáskor egymásnak tiszteletadást teljesítenek. Alárendeltek és alacsonyabb rendfokozatúak előre tisztelegnek. Az egyenlő rendfokozatúak kölcsönösen tisztelegnek egymásnak.

A rendészeti szervek egyenruhát viselő tagjainak a fentiekén kívül tiszteletadást kell teljesíteniük:

- a) a Himnusz, a Szózat és az Európai Unió himnusza elhangzása alatt, továbbá rendezvényeken más államok himnuszána elhangzásakor,
- b) a Magyar Köztársaság állami zászlajának,
- c) síremlékek, emlékművek előtt, ha ott díszőrség áll,
- d) a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek csapatzászlói előtt,
- e) a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek egységei által kísért temetési menetnek.

A kötelező tiszteletadás szabályai – a helyzetnek megfelelően – nyilvános helyeken, közlekedési eszközökön is érvényesek.

Amennyiben az előjáró (feljebbvaló) a rendészeti szerv hivatásos állományú tagját megdicséri, akkor annak „Hazámat szolgálom” szavakkal kell válaszolnia.

(8) Tiszteletadást nem kell teljesíteni:

- a) rendőri intézkedés közben,
- b) forgalomirányításakor,
- c) kísérő őr feladat ellátása közben,
- d) személybiztosítás, lakásbiztosítás, programhely-biztosítás és útvonal biztosítás közben,
- e) járművezetés közben,
- f) az alaki szabályzatban meghatározott egyéb esetekben.

2.4 Fegyelmi viszonyok a rendészeti szerveknél

Minden olyan esetben, amikor a rendészetre vonatkozó, előírt életviszonyok szabályait, illetve a szolgálati viszonytal kapcsolatos kötelezettségét a hivatásos állományú megszegi, akkor fegyelemsértést követ el és ellene fegyelmi vizsgálat indítható.

Figyelmes olvasás esetén biztosan képes válaszolni arra a kérdésre, hogy mi volt az előző mondatban két új megnevezés, amit Ön még nem ismer?

Igen valóban, ez a két szakkifejezés a fegyelemsértés és fegyelmi eljárás! Ki az a hivatásos állományú, aki fegyelemsértést követ el? Mit tesz, illetve mit nem tesz Ő?

Az követ el **fegyelemsértést**, aki szolgálati viszonyával kapcsolatos kötelezettségének a szolgálati helyen, a szolgálattal összefüggésben nem tesz eleget, vétkezen megszegi azt. (Kihangsúlyozandó, hogy ilyenkor enyhébb és nem büncselekmény szintű dolgokról lehet csak szó!)

A **fegyelmi eljárás** olyan célirányos vizsgálat, az ezzel megbízott megállapítja a fegyelemsértés tényleges elkövetését, és javaslatot tesz az erre vonatkozó fenytés mértékére, avagy úgy zárja le az ügyet, hogy nem történt fegyelemsértés.

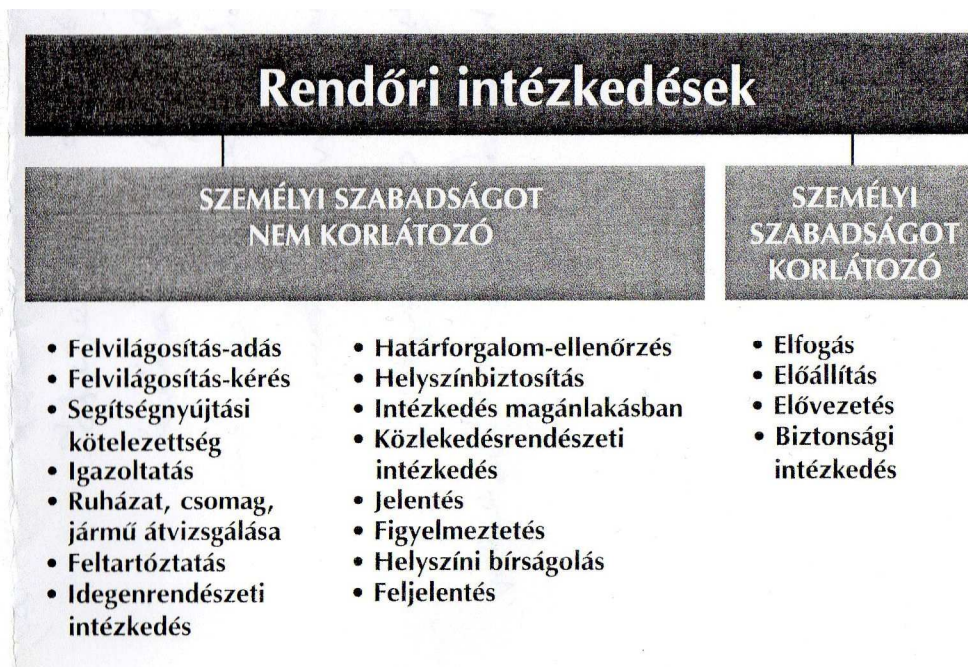
A fenytés mellözhető lehet akkor, amikor a fegyelemsértés nagyon csekély súlyú és írásos figyelmeztetéssel is elérhető a kívánt cél adott ügyben.

Végezetül vegyük sorra milyen fegyelmi büntetések, lehetnek a rendészeti szervek hivatásos állománya esetében. Ezek a következők; feddés, megrovás, pénzbírság, egy fizetési fokozattal visszavetés egy évre, soron következő rendfokozatba való előléptetés várakozási idejének meghosszabbítása, visszavetés a rendfokozatban, alacsonyabb beosztásba helyezés, szolgálati viszony megszüntetése és lefokozás.

Mielött elkezdené a tananyag 3. részének a feldolgozását, tartson egy kis szünetet és lépjen át, a TANULÁSIRÁNYÍTÓ 1. és 2. részét lezáró ÖSSZEFOGLALÓ-hoz!

3. A RENDŐRI INTÉZKEDÉSEK VÉGREHAJTÁSÁNAK KÜLÖNÖS SZABÁLYAI

A 010. számú tananyagban a legalapvetőbb rendőri intézkedésekkel foglalkoztunk, itt pedig azokat érintjük, amelyek a személyi szabadságjogok korlátozásával járnak és azokra, amelyekre nem szokványos, hanem különös szabályok vonatkoznak.

3.1 Eljárás helyszín biztosítás esetén

A helyszínbiztosítás az a célirányos tevékenység, amelyet a rendőr bűncselekmény vagy egyéb esemény (pl. baleset) helyszínén, a helyszíni szemle előtt, annak során, szükség esetén azt követően a helyszín őrzésére, lezárására, a nyomok biztosítására fogatosít.

A helyszínt biztosító rendőr:

- elsősegélyben részesíti, vagy részesítteti azokat, akik az esemény során megsérültek, vagy megbetegedtek, illetve más ok miatt segítségre szorulnak,
- a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért elkövetőt elfogja, az eseményben érintetteket, az eseményt észlelőket feltartóztatja,
- a tanúkat visszatartja, és az illetéktelen személyeket a helyszínről eltávolítja,
- a helyszínt körülhatárolja, eredeti állapotában megőrzi,
- a közrendet zavaró cselekményeket, forgalmi torlódásokat megszünteti,
- az eseményt közvetlen parancsnokának azonnal jelenti,
- feljegyezi, hogy a sérültet milyen rendszámú mentő gépkocsival, hova szállították el,
- nyomon üldözés lehetősége esetén az üldözést késedelem nélkül teljesíti,
- a helyszínre megérkező szemlebizottság vezetőjének jelentést tesz.

A helyszínről való bevonulása után a rendőr írásban jelenti, hogy:

- a) kinek a felhívására vagy utasítására, mikor érkezett a helyszínre,
- b) kiket talált a helyszínen,
- c) milyen volt a helyszín állapota,
- d) milyen intézkedéseket tett,
- e) változásokat eszközöltek-e a helyszínen, ha igen, kik és miért, továbbá milyen nyomokat rögzített.

A bűncselekmény vagy a baleset helyszínén életét veszített, illetve súlyos és életveszélyes sérüléssel kórházba szállított személy közvetlen hozzátartozóját az ügyben eljáró rendőri szerv haladéktalanul értesíti. Ha gyermekkorú személy szenved sérülést, a Rendőrség – közvetlen hozzátartozó hiányában – a gondozó, annak sikertelensége esetén az illetékes gyermekvédelmi hatóság értesítését is megkísérli. Az intézkedést fogyanatosítónak az ilyen értesítést megfelelő körültekintéssel és tapintattal kell megtennie.

3.2 Eljárás különféle közlekedési balesetek helyszínein

Közlekedési baleset helyszínén az intézkedő hivatalos személynek a helyszín biztosítására vonatkozó általános szabályok szerint kell eljárnia. Mi van akkor, ha nem tartozik a hatáskörébe az eset? Hatáskörébe nem tartozó ügyekben a rendőr a baleseti helyszínelőt értesíti. A baleseti helyszínelő kiérkezéséig gondoskodnia kell az elsődleges intézkedések (elsősegélynyújtás, értesítések, helyszínbiztosítás, tanúkutatás, kikérdezés, kárelhárítás, a forgalom folyamatosságának biztosítása stb.) megtételéről, a kiérkezése után segíti annak a munkáját, elvégzi a rábízott feladatokat (forgalomirányítás, helyszínelmérés stb.).

Veszélyes árut szállító jármű balesetének helyszínén az intézkedő:

- a) a helyszínbiztosítás általános előírásainak eleget tesz,
- b) megteszi a veszély elhárításához, sérültek mentéséhez a további károk megelőzéséhez szükséges intézkedéseket,
- c) a rendőri szerv ügyeletesének jelentést tesz, hogy hol, mikor, milyen jellegű esemény történt (járművek ütközése, pályaelhagyás, szivárgás stb.), milyen veszélyhelyzet állt elő, milyen adatokkal rendelkezik a szállított veszélyes anyagot illetően (robbanás, mérgezés veszélye), a sérültek száma, a sérülés miben nyilvánul meg, milyen intézkedéseket tett, milyen további intézkedéseket tart szükségesnek,
- d) biztosítja a helyszínre érkező mentési és veszély-elhárítási munkálatokat végzők útvonalát, tevékenységét.

Vasúti baleset esetén az intézkedő:

- a) a helyszínbiztosítás általános előírásainak eleget tesz,

b) a helyszín és a helyszínen talált berendezések állapotát rögzíti (kisiklott kocsik száma, a váltó állása és a vonat száma),

c) gondoskodik a vagyonvédelemről, a tűzvédelmi szabályok betartásáról,

d) biztosítja a Fejrovatos Naplót, az írásbeli Rendelkezési Tömböt, a Hiba-előjegyzési Könyvet, a mozdonyon lévő okmányokat.

Vízi (hajózási) balesetek esetén az intézkedő:

a) segítséget nyújt a sérültek orvosi ellátásához, a veszélyhelyzetben lévők mentéséhez, a hajó és rakománya biztonságba helyezéséhez, valamint a hajóút felszabadítása érdekében értesíti a hajózási hatóságot,

b) a balesetet vagy kárt szenvedett hajó vezetőjének kérésére más hajó vezetőjét segítségnyújtásra felszólítja, illetve süllyedés közvetlen veszélye, tüzeset, tűz- és robbanásveszély vagy katasztrófaveszély esetén a kárt szenvedett hajó vezetőjének kérése nélkül is más hajót, más szervet a tűz oltására, a veszély elhárítására, a hajóút felszabadítására felszólít,

c) a süllyedés, zátonyra futás, fennakadás esetén a helyszín szükség eszközökkel történő kitűzésére, indokolt esetben jelzőörök felállítására a hajózási hatóságot felkéri,

d) a legszükségesebb intézkedések végrehajtása után jelentést tesz az illetékes rendőri szervnek, és a továbbiakban a kapott utasítás szerint jár el.

Légi baleset helyszínén az intézkedő:

a) a helyszínen tájékozódik, a helyszínt biztosítja, a személy- és vagyonbiztonság érdekében a szükséges intézkedéseket a megteszi,

b) a tett intézkedésről a legrövidebb időn belül az előjárójának jelentést tesz, a helyszín jellegétől függően intézkedik a mentőszolgálat, a tűzoltóság-, vagy a katasztrófavédelem egységeinek a helyszínre irányítására, a helyszíni mentés megkezdésére.

A baleset sérültjének elszállítására a rendőr csak abban az esetben vehet igénybe nem erre a célra szolgáló gépjárművet, ha

a) a sérült sürgős elszállítását a mentőszolgálat helyszínen lévő egységének vezetője kéri,

b) a baleset helyszínéről a mentőszolgálat értesítése, illetőleg helyszínre érkezése különösen hosszú időt vesz igénybe, de a sérült gyors elszállítása szükséges, és orvosi vélemény szerint ez nyilvánvalóan nem jár az állapotot súlyosbító következményekkel.

Az intézkedőnek a közlekedési balesetről – jelentéstételi kötelezettségével egyidejűleg – a közlekedésbiztonsági szervezetet is értesítenie szükséges.

3.3 Elfogás és előállítás⁽³⁾

A rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerint illetékes, szükség esetén a legközelebbi rendőri szervhez állítsa elő.

(3) Megjegyzés: a többi intézkedést azért nem érinjük itt, mert a 010-s tananyagban esik szó a többről az alapintézkedések címszó alatt!

Az elfogás esetei

A rendőr a további intézkedés megtétele céljából **elfogja** és az illetékes hatóság elé állítja:

- akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;
- aki ellen elfogató parancsot, nemzetközi elfogató parancsot, illetve európai elfogató parancsot adtak ki;
- akinek őrizetbe vételét, előzetes letartóztatását elrendelték vagy akinek ideiglenes kényszergyógykezelését, illetőleg elmeállapotának megfigyelését rendelték el;
- aki az őrizetbe vétel, az előzetes letartóztatás, ideiglenes kiadatási letartóztatás, kiadatási letartóztatás, ideiglenes átadási letartóztatás, átadási letartóztatás, a szabadságvesztés vagy az elzárás végrehajtása során megszökött, vagy a fogvatartás helyéről engedéllyel eltávozva oda nem tért vissza, a lakhelyelhagyási tilalom, a házi őrizet, valamint a távollátás szabályait megszegte, illetőleg, aki az ideiglenes kényszergyógykezelés, az elmeállapotának megfigyelése, a kényszergyógykezelés vagy a javítóintézeti nevelés alól magát kivonta;
- akinek előállítását külön törvényben meghatározott feltételek alapján elrendelik;
- aki az ország területén jogellenesen tartózkodik.

Az előállítás esetei

A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé **állíthatja**:

- aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni vagy az igazolást megtagadja;
- aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;
- akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges;
- aki a szülői felügyelet vagy a gyámság, illetőleg az intézeti nevelés hatálya alól engedély nélkül kivonja magát;
- aki a pártfogó felügyelet – külön törvényben meghatározott és a Rendőrség hatáskörébe tartozó – szabályait megszegi;

– aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

A Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani. Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról igazolást kell neki kiállítani.

Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról igazolást kell neki kiállítani.

Nemzetközi szerződés rendelkezése alapján elfogott, illetőleg előállított külföldi személy személyi szabadsága legfeljebb az abban meghatározott időtartamig korlátozható.

Az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene bűncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor.

Az előállítás akkor is mellőzhető, ha az igazoltatott személy személyazonossága más, egyszerűbb módon tisztázható. A rendőr a megkezdett, de mellőzött előállításról is jelentés készít.

A körözés alapján végrehajtott elfogás esetén a személy- és tárgykörözésről szóló jogszabályok szerint kell eljárni, az ügyben érintetteket értesíteni szükséges a további lépés megtétele céljából.

A külön törvényben meghatározott feltételek alapján elrendelt előállítást az elrendelő határozatban megjelölt hatósághoz kell foganatosítani. Ha a végrehajtó rendőri szerv az elrendelő hatóság székhelyétől távol esik, a személyt az elrendelő hatóság székhelye szerinti rendőri szervhez kell előállítani, az átkíséréséről ez utóbbinak kötelessége gondoskodni.

Az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene bűncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor. Az előállítás akkor is mellőzhető, ha az igazoltatott személy személyazonossága más, egyszerűbb módon tisztázható. A rendőr a megkezdett, de mellőzött előállításról is jelentést köteles készíteni.

Mielőtt továbbhaladna, kérem, menjen át a TANULÁSIRÁNYÍTÓ 3. pontjához!

3.4 Elővezetés

A rendőr az elővezetést elrendelő határozatban megjelölt személyt az abban megjelölt helyre kíséri vagy oda útba indítja. A büntetőeljárás során elrendelt elővezetésre a büntetőeljárásról szóló törvény rendelkezései irányadók. Ha az elővezetés másként nem teljesíthető, az elővezetett személyt a Rendőrségen a szükséges ideig – legfeljebb 12 óra időtartamra – vissza lehet tartani. A visszatartás időtartamának számítására az előállításra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Az elővezetés elrendelésének törvényességéért az elrendelő a felelős.

Elővezetést jogszabályban erre felhatalmazott hatóságok határozata alapján lehet foganatosítani, ha az elrendelő határozat tartalmazza:

- a) a kibocsátó szerv megjelölését,
- b) az elővezetendő személy nevét, születési helyét, idejét, anyja nevét, lakcímadatait,
- c) az eljárás alapjául szolgáló cselekményt,
- d) az elővezetés elrendelésének okát,
- e) az elővezetés helyét, idejét, módját (kíséréssel, útbaindítással),
- f) a kibocsátó szerv bélyegzőjét, az elrendelésre jogosult aláírását, továbbá jogszabályban meghatározott esetekben az ügyész jóváhagyását.

Ha a határozat hiányos lenne, úgy az elrendelő hatóságtól kérni kell a határozat kijavítását, kiegészítését. Sürgős esetben a bíróság, az ügyészség vagy más hatóság rövid úton (pl. telefaxon) közölt intézkedése – a határozat megküldéséig – pótolhatja a határozatot.

Az elővezetési határozatot a rendőr előzetes igazoltatás után ismertesse az elővezetendő személlyel, majd utána kézbesítse azt.

Rövid úton elrendelt elővezetés esetén a rendőr megnevezi az elrendelő hatóságot, közölnie kell az elővezetés okát és helyét. Ilyen esetekben a rendőr adjon lehetőséget arra, hogy az elővezetendő személy az évszaknak megfelelően felöltözzön, pénzét, élelmét, fontos személyi használati tárgyait – a saját és mások testi épségét veszélyeztető eszközökön kívül – magához vegye, a jelenlévő hozzátartozóitól elbúcsúzzon.

El kell állni az elővezetéstől, ha azt a pénzbüntetést, pénzbírságot helyettesítő szabadságvesztés büntetés, elzárás végrehajtása céljából rendelték el, és az elővezetendő hitelt érdemlően igazolja a pénzbüntetés (bírság) kifizetését. Úgyisint akkor is, ha elővezetés közben a kiszabott bírságot a postahivatalnál befizeti. Ebben az esetben azonban az elővezetéssel kapcsolatban felmerült költségek megtérítését kezdeményezni kell.

Ha a rendőrnek tudomására jut, hogy az elővezetendő személy a Magyar Honvédség vagy rendvédelmi szerv tagja, az elővezetést nem hajthatja végre, azonban erről jelentést kell írnia, és az elővezetendő személy elöljáróját meg kell keresnie az elővezetés foganatosítása érdekében.

Ha az elővezetés bármely okból nem hajtható végre, ezt a körülményt a rendőr haladéktalanul jelentse elöljárójának, aki soron kívül tájékoztatja az elrendelőt.

Előállító helyiség

Az előállított személyt előállító vagy biztonságos őrzését szolgáló más helyiségben kell elhelyezni. Az azonos ügyben előállítottakat el kell különíteni. Ha az előállító helyiségben előállított, elővezetett vagy visszatartott személy van, gondoskodni kell az állandó őrzéséről.

Az előállító helyiségben történő elhelyezés, nyilvántartás és őrzés végrehajtásának feltételeit a rendőri szerv vezetőjének kell biztosítatnia.

Az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.

3.5 Biztonsági intézkedések

Különös intézkedést igénylő esetek:

- ideiglenes intézkedés a gondoskodásra szoruló, őrizetlenül maradó vagyontárgyak megóvására;
- intézkedés önvészélyes állapot esetén;
- eljárás katasztrófa esetén;
- eljárás súlyos fertőző betegség esetén;
- eljárás közművek és biztonsági berendezések meghibásodása esetében;
- eljárás halálesetknél;
- eljárás talált tárgy esetén;
- eljárás elhagyott robbanó-, sugárzó és mérgező anyag megtalálása esetén;
- eljárás állati tetem és sérült állat megtalálása esetén;
- közbiztonsági őrizet;
- intézkedés magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen;
- műszeres ellenőrzés;
- kép- és hangfelvétel készítése;
- eljárás helyszín biztosítása esetén;

- eljárás közlekedési baleset helyszínén
- közlekedérendészeti intézkedés, melyet a Rendőrségi törvény és a Szolgálati Szabályzat tartalmaz.

A felsorolás kapcsán felmerülhet az a kérdés, hogy kit kell érteni magatehetetlen, gondoskodásra szoruló személy fogalma alatt? Magatehetetlen – ezáltal gondoskodásra szorul – az, aki akaratos mozgásra képtelen illetőleg nem képes akaratának megfelelő normális cselekvésre. Végső estben ilyen szituációk eljuthatnak egészen odáig, hogy a segítségadás közbiztonsági őrizet keretében realizálódik.

A rendőr feladata veszélyhelyzet észlelése esetén, a helyszínen:

- a) tájékozódás, azonnali elsődleges jelentés, az esemény jellegétől függően a veszély elhárításában közreműködni kötelezettek riasztása,
- b) életmentés, gondoskodás az elsősegélynyújtásról,
- c) vagyonmentés, intézkedés a további károk megelőzésére,
- d) jelentéstétel, szükség esetén újabb erők és eszközök igénylése, javaslat további intézkedések megtételére,
- e) intézkedés a bűncselekmények megelőzésére, a veszélyhelyzettel összefüggő bűncselekmények felderítésére,
- f) tájékoztatás adása az előljáró utasítása szerint,
- g) a közrendet zavaró cselekmények megszüntetése, illetéktelenek távoltartása, a közúti forgalom esetleges elterelése, szükség esetén a személyek elszállítása, állatok elterelése stb.

A rendőr az önveszélyes állapotú személyek megfékezése, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében:

- megteszi a veszélyhelyzet elhárításához, megszüntetéséhez haladéktalanul szükséges, feladatkörébe tartozó intézkedéseket;
- intézkedik az önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállításban;
- intézkedik az öngyilkosság lehetőség szerinti megakadályozására;
- közterületen vagy nyilvános helyen – ha az élet vagy a testi épség védelme megkívánja – intézkedik a magatehetetlen, önkívületben lévő, illetve erősen ittas vagy bódult személy lakására vagy a kijózanító állomásra, az egészségügyi intézetbe kíséréséről, illetőleg szállíttatásáról;
- területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.

Eljárás katasztrófa esetén

Katasztrófa bekövetkezésének vagy veszélyének észlelése, vagy erre utaló bejelentés esetén a rendőr haladéktalanul gondoskodik az elhárításra jogosult hatóságok és szervek értesítéséről. Jelentenie kell ügyeletesének, aki az észlelésről (bejelentésről) haladéktalanul értesíti az illetékes megyei (fővárosi) katasztrófavédelmi igazgatóság ügyeleti szolgálatát.

Katasztrófa helyszínén a rendőr az elhárításra jogosult hatóságok és szervek megérkezéséig intézkedik a közbiztonság és az adott helyzetben elvárható rend fenntartására, illetőleg ennek helyreállítására, a helyszín, illetve a helyszínre érkező különböző mentőegységek zavartalan munkájának biztosítására, valamint közreműködik a forgalom lezárásában, illetve elterelésében, továbbá az élet-és vagyonmentésben.

Az előző bekezdésben meghatározott szervek kívül tűz esetén értesíteni kell a tűzoltóságot, továbbá a veszélyeztetett terület lakóit, ha azok a tüzet nem észlelték, árvízveszély esetén pedig az illetékes önkormányzat polgármesterét.

Az intézkedést foganatosított hivatalos személynek a kialakult helyzetről és a megtett intézkedésekről a szolgálati helyére történő bevonulása után haladéktalanul írásos jelentést kell készítenie.

A rendőri szerv- a határvonal közelében történt katasztrófa vagy annak veszélye esetén - soron kívül kell biztosítania:

- a) a mentő és segítő erők államhatárra történő felvezetését,
- b) a nemzetközi polgári védelmi, illetőleg a katasztrófavédelemben részt vevő erők, eszközök határterületen történő mozgását, továbbá külső határszakaszon az egyszerűsített vagy a határátkelőhelyen kívüli átléptetését,
- c) az államhatár veszélyeztetett szakaszának lezárását, rendészeti célú határbiztosítási feladatok végrehajtását.

Terület lezárása

Terület lezárására kell intézkedni természeti vagy ipari katasztrófa, illetve annak veszélye, bűncselekmény, közlekedési és egyéb baleset, súlyos fertőző betegség, talált sugárzó anyag, robbanóanyag, robbantással történő fenyegetés, terrortámadás veszélye vagy terrorcselekmény esetén, továbbá az Rtv. 1. §-a (2) bekezdésének j) és n) pontjában meghatározott esetben.

Ideiglenes intézkedés lehet ilyen helyzetekben a gondoskodásra szorulóknak, az őrizetlenül maradó vagyontárgyak megóvása, védelme. A hátramaradt betegről, magatehetetlen személyről, gyerekekről történő gondoskodás iránt a rendőr intézkedik. Ha a helyszíni ellátásuk nem oldható meg, kórházba, intézetbe utalásukról kell gondoskodni, illetőleg karitatív szervezetet is fel lehet kérni ellátásukra. Az élőlények (haszon- és díszállatok) gondozására a helyi önkormányzat jegyzője útján kell intézkedni.

Védett személy utazásának, rendezvények biztosítása során, illetve védett létesítmények, és épületek környezetében a területet ideiglenesen le lehet zárni.

A terület lezárásával összefüggő intézkedések betartása kikényszeríthető.

A terület lezárását az elrendelés indokának megszűnésekor fel kell oldani.

Intézkedés ön- vagy közveszélyes állapotban lévő személy esetében

Az önmaga vagy mások életét, testi épségét, vagyonát veszélyeztető állapotban lévő személyt a rendőr intézkedésekor meg kell akadályoznia abban, hogy kárt vagy sérülést okozzon, ennek érdekében az intézkedő szükség esetén kényszerítő eszközt is alkalmazhat.

Az öngyilkosságot megkísérlő vagy elkövetni szándékozó személyhez orvost kell hívni, vagy közreműködni abban, hogy a mentőszolgálat egészségügyi intézetbe szállítsa. Az eseményről a Rendőrség értesíti az elszállított személy ismert hozzátartozóját (törvényes képviselőjét) vagy a lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőt.

Eljárás súlyos fertőző betegség esetén

Ha a rendőr súlyos humán fertőző megbetegedésről vagy annak gyanújáról szerez tudomást, haladéktalanul jelentést kell tennie saját ügyeletesének, aki értesíti az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatot (a továbbiakban: ÁNTSZ). A rendőr az ÁNTSZ képviselőjének megérkezéséig gondoskodik a fertőzött terület, helyiség lehetőség szerinti lezárásáról. Az ÁNTSZ által a zárlattal kapcsolatban előírt rendszabályok betartását a Rendőrség is ellenőrzi. A rendszabályok betartása kikényszeríthető. A lakosságot közvetlenül fenyegető közegészségügyi-járványügyi veszély elhárításához, illetve rendkívüli körülmények esetén tett intézkedései foganatosításához az ÁNTSZ kérheti a Rendőrség segítségét.

Fertőző állatbetegség esetén az előző bekezdésekben foglalt rendelkezések értelemszerű alkalmazásával kell eljárni az állatorvos, az illetékes állategészségügyi hatóság értesítése, illetve intézkedés megtételére történő felhívása mellett.

Eljárás közművek és biztonsági berendezések meghibásodása esetében

Víz-, gáz- és villanyvezeték, egyéb veszélyes anyagot továbbító vezeték, ezek műtárgyai, továbbá közúti, vasúti, légi irányítási, vízi közlekedési biztonsági berendezések közveszéllyel fenyegető hibája, megrongálódása esetén a Rendőrség haladéktalanul értesíti az üzemeltető szervezetet, illetve az illetékes jegyzőt. Szükség esetén a terület lezárásáról, őrzéséről is intézkedik.

Eljárás haláleseteknél

A rendőr a nyilvános helyen bekövetkezett halálesetről, illetve a magánlakásban bekövetkezett rendkívüli halálesetről azonnal jelentést kell tennie saját ügyeletesének, gondoskodnia kell a helyszín biztosításáról mindaddig, amíg a rendőrhatalóságtól a szemlebizottság megérkezik. Nyilvános helyen történt halálesetnél a halottat le kell takarni, és az ismert hozzátartozót értesíteni szükséges.

Eljárás talált tárgy esetén

Ha a rendőr – a robbanó-, sugárzó-, és mérgező anyag kivételével – elhagyott dolgot talál, azt lehetőleg tanúk jelenlétében vizsgálja át, és jelentés kíséretében továbbítja az illetékes önkormányzat jegyzőjéhez.

A rendőr az állampolgár által talált dolgot a – a lőfegyver, gáz- és riasztófegyver, légfegyver, lőszer, pirotechnikai termék, kábítószer, pszichotrop anyag, közbiztonságra veszélyes egyéb tárgy, Rendőrség által kibocsátott okmány, hatósági jelzés kivételével – **csak akkor vegye át**, ha annak a találó által a jegyzőhöz történő beszoigáltatása valamilyen oknál fogva nem lehetséges. A talált dolog rendőri átvételéről elismervényt kell adni. Arról, akit a rendőr a talált dologgal a polgármesteri hivatalhoz irányít, a hely, az idő, a talált dolog megnevezésével haladéktalanul jelentse szolgálati előjárójának.

Az előbbi bekezdésben kivételként meghatározott talált eszközöket és anyagokat, a rendőri szervhez kell beszoigáltatni. A beszoigáltatásról két példányban jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyv egy példányát a megtalálónak kell átadni. A jegyzőkönyv alapján az illetékes rendőri szerv lefolytatja a szükséges eljárást és rendelkezik a dologról. Ezek a dolgok, csak a birtoklására érvényes engedéllyel rendelkező jogosultnak adhatók ki.

Eljárás elhagyott robbanó-, sugárzó és mérgező anyag találása esetén

Ha a rendőrnek elhagyott robbanó-, sugárzó vagy mérgező anyag találásáról tesznek bejelentést, vagy ilyen anyag találása jut tudomására, illetve a körülmények alapján feltehető, hogy a talált csomag ilyen anyagot vagy robbanószerkezetet tartalmaz, akkor menjen a találás helyére, és intézkedjen az élet- és vagyonbiztonság megóvása érdekében. A találásról jelentést kell tennie saját ügyeletesének. A rendőri szerv ügyeletesé intézkedik a jegyző megkeresése iránt, és tájékozódik arról, hogy kérték-e már a tűzszerész járőr kirendelését. Ha a kirendelés megtörtént, a rendőr jelentését az ügyeletes a rendőr-főkapitányság ügyeletére továbbítja, ha a kirendelés nem történt meg, a tűzszerész járőr értesítése iránt intézkedik.

Eljárás állati tetem és sérült állat találása esetén

Ha a rendőr közterületen állati tetemet vagy sérült állatot talál, erről értesítse az elszállításra kijelölt szervezetet, a hatósági állatorvost vagy a jegyzőt.

Amennyiben a rendőr az államhatáron átköborolt háziállatot vagy az államhatáron elháríthatatlan ok következtében átkerült tárgyat talál, akkor erről tegyen jelentést saját ügyeletesének, aki értesíti a jegyzőt, hogy intézkedjen az állat vagy tárgy biztonságos elhelyezéséről.

Ideiglenes közlekedésrendészeti intézkedések

A rendőri szerv a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, katasztrófa vagy baleset, illetőleg rendezvény helyszínén a feltétlenül szükséges mértékben és időtartamban elrendelheti:

- a) egyes útvonalak, utcák, terek, városrészek közötti forgalmának teljes vagy részleges lezárását, a forgalom elterelését vagy korlátozását,
- b) a megállás vagy várakozás tilalmát, illetőleg az arra kijelölt helyen a várakozás megszüntetését,
- c) egyéb közlekedési tilalmak feloldását, az egyirányú forgalmú utcában a közlekedés irányának megváltoztatását.

A rendőri szerv és képviselője az ideiglenes intézkedések megtételekor a szükséges mértékben gondoskodik a közúti jelzőtáblák ideiglenes kihelyeztetéséről, illetve az állandó jelleggel kihelyezett közúti jelzőtáblák leszerelés vagy letakarás útján történő hatálytalanításáról. A közút lezárása vagy forgalmának korlátozása érdekében kihelyezett közúti jelzéseket az ok megszűnésekor el kell távolítani, az állandó jelleggel ott lévő közúti jelzőtáblák hatályát vissza kell állítani.

A rendőri szerv és képviselője a közlekedés biztonságát közvetlenül veszélyeztető körülmények (közúti jelzőtábla vagy útburkolati jel hiánya, felismerhetőséget akadályozó megrongálódása, ellentmondó jelzések, útrongálódás), vagy más rendellenességek miatt jogosult a közúti forgalom rendjének ideiglenes megváltoztatására, a veszélyeztetett útszakasz vagy útkereszteződés lezárására. Erről soron kívül értesíteni kell a közút kezelőjét, felszólítva a veszélyeztető helyzet megszüntetésére.

A rendőri szerv fontos közérdekből a közúti járművek közlekedése vagy várakozása céljára ideiglenes jelleggel igénybe veheti az egyébként nem a közúti forgalom célját szolgáló közterület, ha annak teherbírása megfelelő, illetve méret- és súlykorlátozás elrendelésével arra alkalmas.

Idegenrendészeti visszatartás

A Rendőrség a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározottak szerint jogosult az előállítás időtartamán túl a külföldi visszatartására, legfeljebb 12 óra időtartamra.

3.6 Mentességet élvezőkkel szembeni eljárás

Eljárás diplomáciai vagy nemzetközi szerződésen alapuló más mentességet élvező személyekkel szemben

A diplomáciai mentességet élvező személyek mentesek a magyar joghatóság alól. Személyi szabadságukban nem korlátozhatók, mozgásukban nem akadályozhatók. Velük szemben kényszerintézkedés nem alkalmazható, ellenük sem szabálysértési, sem büntetőeljárás nem indítható. A diplomáciai mentesség kiterjed az ezzel rendelkező személyre, lakóhelyére, csomagjára, járművére és annak rakományára is.

A helyszíni eljárást abban az esetben is le kell folytatni, amennyiben adat merül fel arra, hogy a balesetben részes személy diplomáciai mentességet élvez, melynek igazolására a személy státusa (diplomata, hozzátartozó, személyzet stb.) által meghatározott színű igazolvány szolgál.

Diplomata személyét (ez alatt értve mentességét is) minden esetben köteles igazolni, ennek megtörténteig a helyszínen visszatartható.

A diplomáciai mentesség fennállását későbbi eljárás során úgy kell tisztázni, hogy a Külügyminisztériumtól be kell szerezni az írásos nyilatkozatot arról, hogy a magát diplomáciai igazolvánnyal igazoló személy az adott baleset idején élvezett-e mentességet a magyar joghatóság alól. Ezt a nyilatkozatot a kérdéses személy balesetben való részvételének minőségétől függetlenül be kell szerezni. Amennyiben a mentesség a baleset feltételezett okozójával kapcsolatban merült fel, a nyilatkozat megérkezéséig az eljárást fel kell függeszteni.

A nem magyarországi diplomáciai feladatokkal megbízott (nem Magyarországra akkreditált), átutazóban lévő diplomatákra is az előzőekben leírtakat kell alkalmazni.

Ha a rendőr az igazoltatás során észleli, hogy az igazoltatott diplomáciai, illetve nemzetközi szerződésen alapuló más mentességet élvező, nem magyar állampolgárságú személy, akkor rögzítse a tényállást, és a továbbiakban a mentességet élvező személlyel szemben a személyazonosság megállapításán túl további intézkedést nem tehet.

A mentességet élvező személy által elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés megalapozott gyanúja esetén viszont van lehetősége foganatosítani a szükséges helyszíni intézkedést, feljelentést tenni, és a vonatkozó jogszabályok szerint végezni az egyéb eljárási cselekményeket, kivéve a mentességet élvező személlyel szembeni közvetlen intézkedést.

A diplomáciai, illetve konzuli képviselet helyiségei sérthetetlenek, ezekbe a helyiségekbe hivatalos eljárása során a rendőr nem léphet be, kivéve, ha ezt a képviselet vezetője kezdeményezi, vagy hozzájárul. A hozzájárulás megszerzését a szolgálati út betartásával kell elérni. A mentességet élvező személynek a magánlakását ugyanaz a sérthetlenség és védelem illeti meg, mint a képviselet helyiségeit.

A diplomáciai, illetve konzuli képviselet helyiségei, azok berendezései és az ott levő egyéb vagyontárgyak, valamint a képviselet közlekedési eszközei mentesek a kutatás, az igénybevétel, a lefoglalás vagy a végrehajtás alól.

Bűncselekmény, szabálysértés észlelésekor az intézkedésről soron kívül értesíteni kell a Külügyminisztérium ügyeletét.

Eljárás országgyűlési képviselővel, országgyűlési biztossal, bíróval, ügyéssel szemben

A rendőr az országgyűlési képviselőt, az országgyűlési biztosokat, az Alkotmánybíróság elnökét, az Állami Számvevőszék elnökét és alelnökét, a legfőbb ügyészt, az alkotmánybíró, az európai parlamenti képviselőt, a hivatásos bírót és az ügyészt csak tettenérés esetén veheti őrizetbe, és ellene csak mentelmi jogának felfüggesztése esetén indíthat büntetőeljárást, vagy – kivéve, ha a mentelmi jog jogosultja mentelmi jogáról lemond – szabálysértési eljárást, illetve alkalmazhat vele szemben büntető eljárásjogi kényszerintézkedést.

Ezeket a személyeket szabálysértés elkövetése esetén személyazonosságuk megállapítása céljából igazoltathatja, mentelmi joga megállapítása után feljelentheti, de – kivéve ha mentelmi jogáról lemond – nem figyelmeztetheti, velük szemben helyszíni bírságot nem szabhat ki.

Eljárás a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek tagjaival szemben

A Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek tagjával szemben a rendőr csak a testület és a rendfokozat tekintélyének megóvásával intézkedhet. A személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedésekről szóló rendelkezéseket – szükség esetén – a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szerv tagjaira vonatkozóan is alkalmazni kell.

A Magyar Honvédség tényleges katonai állományú tagját a legközelebbi helyőrség-parancsnokságra, helyőrség kommandánshoz kell előállítani. Ha az távolabb van, mint a legközelebbi rendőri szerv, a rendőri szervhez kell az előállítást fogantatosítani, és erről értesíteni kell a helyőrség parancsnokát (ügyeletesét) vagy a kommandánst. A Magyar Honvédség tagját is a rendőri szervhez kell előállítani, ha az arra okot adó cselekményét polgári személlyel közösen követte el.

A rendvédelmi szerv beosztottját a rendőri szervhez kell előállítani. Erről az illetékes szerv parancsnokát (az ügyeletes tisztet) értesíteni kell.

Ha az előállítandó személy lőfegyverrel rendelkezik, a biztonsági intézkedések megtétele mellett fel kell szólítani a lőfegyvere feltalálási helyének közlésére, illetőleg le kell fegyverezni.

Eljárás a személyes mentességet élvező személyekkel szemben;

– Országgyűlési képviselőt csak tettenérés esetén lehet őrizetbe venni, és ellene csak az Országgyűlés előzetes hozzájárulásával lehet büntetőeljárást, valamint szabálysértési eljárást indítani vagy folytatni, továbbá büntető-eljárásjogi kényszerintézkedést alkalmazni; szabálysértési ügyben a képviselő lemondhat mentelmi jogáról;

- Az Állampolgári jogok országgyűlési biztosát és általános helyettesét, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosát, valamint a külön biztost (pl. adatvédelmi biztost) csak tettenérés esetén lehet őrizetbe venni, és ellene csak az Országgyűlés előzetes hozzájárulásával lehet büntetőeljárást, valamint szabálysértési eljárást indítani vagy folytatni, továbbá büntető-eljárásjogi kényszerintézkedést alkalmazni; nevezetteket mentelmi jog a megválasztásuk napjától illeti meg; az országgyűlési biztosi tisztségre javasolt személyt a mentelmi jog szempontjából úgy kell tekinteni, mintha országgyűlési biztos lenne; szabálysértési eljárásban mentelmi jogukról lemondhatnak.
- Az Alkotmánybíróság tagjai az országgyűlési képviselővel azonos mentelmi jogot élveznek, azzal az eltéréssel, hogy mentelmi joguk felfüggesztéséről az Alkotmánybíróság teljes ülése dönt.
- Hivatásos bíróval, bírósági titkárral és bírósági fogalmazóval szemben büntető- és szabálysértési eljárást indítani vagy ilyen eljárásban kényszerintézkedést alkalmazni – a tettenérés esetét kivéve – csak a kinevező, illetőleg a választásra jogosult hozzájárulásával lehet; szabálysértési eljárásban hivatásos bíró is lemondhat mentelmi jogáról.
- A legfőbb ügyészt az Országgyűlés, az ügyészt, ügyészégi titkárt, fogalmazót és nyomozót pedig a legfőbb ügyész hozzájárulása nélkül őrizetbe venni, ellene büntető-illetőleg szabálysértési eljárást indítani vagy ilyen eljárásban kényszerintézkedést alkalmazni – a tettenérés esetét kivéve – nem lehet; szabálysértési eljárásban mentelmi jogukról lemondhatnak;
- Az Állami Számvevőszék elnöke és elnökhelyettesei ellen az Országgyűlés hozzájárulása nélkül büntetőeljárást indítani – a tettenérés esetét kivéve – nem lehet, de a helyszíni eljárást abban az esetben is le kell folytatni, amennyiben a helyszínen adat merül fel arra, hogy a balesetben részes személy mentességet élvez.

3.7 Rendőri közreműködés végrehajtási eljárásban

A Rendőrség az állami és a helyi önkormányzati szervek által fogatosított végrehajtási eljárásban részt vevő személyek biztonságáért megóvásához segítséget nyújthat, valamint a végrehajtási eljárásban alkalmazható helyszíni kényszerintézkedéseknek való ellenszegülést megszüntetheti, továbbá, ha a végrehajtási kényszerintézkedésre feljogosított a Rendőrség közreműködését kéri, végrehajtja a bíróság intézkedésében meghatározott adós személye elleni kényszerintézkedést (2004. évi CXL. törvény, 1994. évi LIII. törvény).

A közreműködő rendőrt, az erre irányuló kérelem alapján, az illetékes rendőrkapitányság vezetője rendeli ki, sürgős esetben a végrehajtási intézkedést fogatosító szóbeli kérésére is. A rendőr a végrehajtás helyszínén a közreműködést kérő intézkedése alapján működik közre. Sürgős kirendelés esetén a rendőrkapitányság vezetője legalább kétfős járőrt vezényel ki, amelynek vezetőjét a parancsnoki állományból jelöli ki.

A kirendelt rendőr végrehajtási cselekményeket nem végezhet, a végrehajtót kizárólagosan megillető kényszer-cselekményt nem fogantatosíthat, rakodási, szállítási munkában nem vehet részt. A rendőr az Rtv.-ben megállapított kényszerítő eszközök megfelelő alkalmazása mellett gondoskodik arról, hogy az illetéktelen személyeket távol tartsa a végrehajtás helyszínétől.

4. Egyes rendőri intézkedések és dokumentálásuk

4.1. Intézkedés bűncselekmény és szabálysértés észlelésekor

A rendészeti szerv hivatásos tagja az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – tegyen feljelentést. Lásd ilyenek a fejrészét bekeretezve!

.... Rendőrkapitányság

Közrendvédelmi Osztály, Őr-és Járőrszolgálati Alosztály

Ügyszám:

FELJELENTÉS

szabálysértési ügyben

Az elkövető adatai:

A szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén a tetten ért vagy menekülő tettet el kell fogni. Ha erre nincs mód, haladéktalanul intézkedni kell az elfogására, szükség esetén a helyszín biztosítására. A rendőr magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadhatja a szükséges felvilágosítást.

Szabálysértés észlelése esetén feljelentést kell tenni vagy jogszabály által meghatározott esetekben helyszíni bírságot kiszabni. Figyelmeztetést csak olyan szabálysértés esetén alkalmazható, amikor helyszíni bírság is kiszabásra kerül.

A **figyelmeztetés** az a szolgálati intézkedés, melynek során a rendőr szabálysértés észlelése, más jogellenes cselekmény megelőzése vagy ilyen magatartás megszüntetése érdekében természetes személyt a tevékenysége abbahagyására szólít fel. Felhívja a figyelmét, hogy a jövőben tartózkodjon e magatartástól.

Ha a figyelmeztetés nem járt eredménnyel, a rendőrnek további intézkedést kell tennie. Ha a közrend, közbiztonság, illetve a rendőr jogainak védelme indokolja, a figyelmeztetett személy adatait fel kell jegyezni, és az intézkedésről a hely, idő, ok megjelölésével jelentést kell tennie.

Speciális szabályok vonatkoznak az országgyűlési képviselővel, országgyűlési biztossal, bíróval, ügyésszel, nem magyar állampolgárral, fegyveres erők, rendvédelmi szervek tagjaival szembeni intézkedéskor, amiről a korábbi alfejezetben tanulhatott.

4.2. Személyek és tárgyak felkutatása, körözése és egyedi intézkedések

A Rendőrség a személy- és tárgykörözésről szóló törvényben meghatározottak szerint végzi a személyek, holttestek és tárgyak körözését.

4.2.1 Intézkedés magánlakásban és közterületnek nem minősülő helyen

A rendőr magánlakásba határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve:

- segélyhívás esetén vagy öngyilkosság megakadályozása céljából;
- bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása, vagy a bűncselekmény elkövetőjének vagy gyanúsítottjának elfogása és előállítás céljából;
- közveszély, továbbá az életet vagy testi épséget fenyegető közvetlen veszély elhárítása, illetőleg az ilyen veszélyben lévők kimentése érdekében;
- rendkívüli vagy tisztázatlan okból bekövetkezett halálessettel kapcsolatos intézkedés megtételére;
- végrehajtási eljárás lefolytatása céljából, ha az abban való közreműködés - jogszabály alapján - a Rendőrség számára kötelező;
- az elővezetés érdekében;

- a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítására céljából;
- személy- és létesítménybiztosítási intézkedés végrehajtására;
- ha ez előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges.

A birtokos távollétében történt behatolást követően - a végrehajtási eljárásban való közreműködés kivételével - a Rendőrség köteles a birtokost tájékoztatni, és a vagyonvédelem érdekében szükséges intézkedést megtenni.

A rendőr a feladata ellátása során - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - beléphet a magánlakásnak nem minősülő egyéb helyre, és ott az intézmény rendjének lehetőség szerinti tiszteletben tartásával intézkedhet.

Mielőtt továbbhaladna, kérem szünetelje úgy, hogy közben menjen át a TANULÁSIRÁNYÍTÓ 4. pontjához!

4.3. Lehetséges személy- és létesítménybiztosítási feladatok

Személyvédelmi feladatok

A személyvédelem során a Rendőrség sajátos védelmi eszközökkel és módszerekkel gondoskodik a jogszabályokban meghatározott személyek (a továbbiakban: védett személyek) élete, testi épsége biztonságáról.

A személyvédelem részletes szabályait külön rendelkezések határozzák meg.

A személyvédelmi feladatokat a Rendőrség erre kijelölt szolgálata, más szervekkel együttműködve végzi. Gondoskodik a védett személyek ellen irányuló erőszakos cselekmények megelőzéséről, koordinálja a közreműködő rendőri és más szervek tevékenységét.

A megelőző védelmi feladat végrehajtása keretében, folyamatosan gyűjti és értékeli a védett személyek, valamint tartózkodási helyük veszélyeztettségére vonatkozó információkat.

A biztonság érdekében a Rendőrség jogosult a védett személy által látogatott helyeken, és azok közvetlen környezetében az adott területre egyébként érvényes közlekedési, tartózkodási szabályokat szigorítani, ideiglenesen személyi és technikai ellenőrzési rendszabályokat bevezetni.

A Rendőrség, illetve a rendőr a védett személy biztonsága érdekében;

- útvonalat, közterületet a forgalom elől elzárhat, a forgalmat korlátozhatja;
- nyilvános és közforgalmú intézmények működését korlátozhatja;

– magánlakásba – külön írásos utasítás birtokában – ellenőrzés, a helyszín megfigyelése és biztosítása céljából beléphet, és ott tartózkodhat;

– területet lezárhat és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.

A védett személyeket – a nemzetközi jogi kötelezettségek és a viszonyossági gyakorlat figyelembevételével – a Kormány jelöli ki. A Rendőrség a védett középületek és az abban tartózkodók biztonsága érdekében az ott elhelyezett szerv vezetőjével egyetértésben szabályokat állapíthat meg. A Rendőrség a védett személy vagy létesítmény biztonsága érdekében technikai ellenőrzést alkalmazhat, elrendelheti a jogszerűen birtokban tartott veszélyes tárgyak kötelező letétbe helyezését

Létesítményvédelmi feladatok

A Rendőrség végzi az ipari vagy természeti katasztrófa által veszélyeztetett területek kiürítésének biztosítását, a külön rendelkezésekben meghatározott épületek, létesítmények őrzését és védelmét.

Az őrzésre kijelölt létesítményeket a veszélyeztetettség mértékétől függően külön rendelkezések szerint kategóriákba kell sorolni. A létesítmények kategóriába sorolását illetékességi területükön a rendőrfőkapitányok végzik.

5. A rendészeti objektum forgalmának ellenőrzése

A rendészeti szervek objektumaiba, annak bizonyos részeibe történő be,- avagy az onnan történő kiléptetés előre meghatározott feltételekhez kötött, és az ennek való megfelelést a az objektum őrzésével megbízott személyek (őr, őrség, ügyeletes) állandó, vagy eseti jelleggel ellenőrzik, a feltételeknek nem megfelelő be,- kiléptetést megakadályozzák.

Nyilvánvalóan, ilyen feladatra rendelkezésre álló őr, őrség avagy ügyeleti szolgálat közreműködése, mivel ha ez hiányozna, akkor csupán csak **be,- kilépésről** és nem **be,- kiléptetésről** lenne szó! Amennyiben korszerű be,- kiléptető technikai rendszer áll is rendelkezésre, akkor is szükségeltetik legalább egy-két ember, szolgálati személy ennek állandó felügyeletére és normál esettől eltérő helyzetekben intézkedik, eljár az illetővel kapcsolatban.

5.1 A gyalogosan és gépjárművel történő be,- kiléptetés végrehajtása

A be,- és kiléptetés az objektumvédelmi tevékenység lényeges eleme, mely lelkiismeretes odafigyelést igénylő összetett ellenőrzési tevékenység. Nyilvánvalóan a védett rendészeti objektum jellegének megfelelően szabályozott az oda való be,- és kijutás lehetősége, rendje. Ez azért fontos, mert a be,- kiléptetés végrehajtását az ebben résztvevők illetve részt venni kívánók jellemzőinek megfelelően kissé más-más módon kell a szolgálati személynek eljárnia. Itt és most arról a helyzetekről fog szó esni, melyek a legáltalánosabbak, a leggyakrabban az ilyen jellegű szolgálat ellátása során. A mondanivaló leginkább a szolgálati személy tevékenységeire, eljárásaira irányul.

A rendészeti objektumba be,- kilépni szándékozók többféleképpen csoportosíthatóak. Jelen esetben két csoportosítást érintünk. Az egyik az objektummal való kapcsolatuk, a másik pedig azok céljai szerinti felosztásról szól. Az **objektummal való kapcsolat** alapján;

Az objektumba dolgozók	Fegyveres rendészeti szervek tagjai (aktív és ny.)	Egyébhatóságok alkalmazottai
Üzemzavar elhárítók	Egyéb személyek	Ügyeleti,- őrszolgálat tagjai

A védett rendészeti objektumba történő be,- kilépés **célja** alapján lehet;

Munkavégzés (állandó, időszakos)	Ügyintézés küldemények is)	(benne	Hatósági eljárás
Üzemzavar elhárítás	Magáncél		Ellenőrzés-szemle, ünneplés

A be,- kiléptetés folyamata:

- >a be,- vagy kilépni szándékozó kilétének hitelt érdemlő megállapítása
- >az erre való jogosultság megvizsgálása
- >ha van, akkor csomagellenőrzés (átvizsgálás)
- >amennyiben járművel van, akkor jármű ellenőrzés (átvizsgálás)
- >ha szükséges ruházat ellenőrzés (átvizsgálás) is
- >a be,- kilépés engedélyezése, avagy ennek megtagadása, esetleg felfüggesztése
- >bármilyen az előző mozzanatokban bekövetkező rendzavaró esemény elhárítása
- >az előírt jelentések megtétele, a dokumentálások elvégzése.

Az itt szerepelt mozzanatok közül külön is foglalkozunk a ruházat,- csomag és a jármű ellenőrzésével, átvizsgálásával. Az első két mozzanatot azért nem érintjük itt, mert a 010-s számú tananyagban az igazoltatásról, a személyazonosításról részletesen fog hallani. Ehhez csak annyit teszünk hozzá, hogy ezen a mozzanatok eredményes, gyors teljesítését segíthetik különféle beléptető rendszerek, személyazonosítók, be,- kiléptető kártyák, rendszámleolvasók alkalmazása. Különösen a munkanap kezdetén és végén, mikor egyszerre többen akarnak ki,- bemenni gyorsíthatja meg az eljárást úgy, hogy a biztonság ne sérüljön. Az ezekre vonatkozó szabályozás az adott rendészeti objektum védelmére vonatkozó intézkedésben valamint az őrutasításban található fel.

5.1.1 Csomag,- ruházat ellenőrzése, átvizsgálása

Két dolgot rögzítsünk le rögtön az elején. Egyik az, hogy azért van előrébb a csomag ellenőrzése, mert a ruházat ilyen jellegű intézkedés alá vonására ritkábban kerül sor. A másik pedig az, hogy minden védett rendészeti objektum esetében az arra illetékes parancsnok, vezető szabályozza az ide vonatkozó lehetőségeket. Közöttük lehetnek olyanok is, akik mentesülnek alapesetben, a csomag,- ruházat ellenőrzés alól. Esetükben erre csak rendkívüli, egyedi módon kerül sor.

A csomagellenőrzés/átvizsgálás módja

Erre vonatkozóan két fő szabály betartása kívánatos. Ezek a következők;

- a csomagellenőrzés/átvizsgálás az érintett személyiségi jogát, jó hírnevét nem csorbíthatja
- még a látszatát is el kell annak kerülni, hogy az ellenőrzést végző szolgálati személyre illetve eljárására bármilyen gyanú árnyék vetüljön.

A csomag ellenőrzése, átvizsgálása legalább kétféleképpen történhet;

- szabad szemmel történő rá/megtekintéssel
- különféle műszerek, vizsgálati eszközök igénybevételével.

A rá/megtekintéssel történő ellenőrzés betartandó fő szabályai;

- >ha lehet differenciálni kell (kivétel lehet!)
- >előre meg kell határozni a kiválasztás szempontjait (ha nem általános ellenőrzés az előírt)
- >fontos szabály, hogy az eljáró az érintett csomagjához lehetőleg ne nyúljon (megkérése udvariasan erre, valamint a kikapcsolásra)
- >normál esetben a visszapakolás engedélyezése
- >a csomagátvizsgálás ne a "nyílt placcon", személyiségi jogot sértve történjen(átvizsgáló helyiség).

>hozzányúlnia csak a támadásra alkalmas eszközhöz, a nyilvánvalóan bűncselekményből származó dologhoz nyúlhat valamint ha ezek megsemmisítésétől tart

>ha lehet két személy esetleg működő videokamera legyen jelen az átvizsgálásnál!

Mi legyen akkor, ha az intézkedés alá vett személy megtagadja az együttműködést ennek a mozzanatnak a megvalósítása érdekében, magyarul nem működik ebben közre?

Alapesetben a csomagátvizsgálást az érintettek el kell tűrnie, de ha mégse tesz ezt, akkor ellenére ez nem realizálható. De akkor mi a teendő? Belépni szándékozó esetében egyszerű a megoldás, nem jöhet be az objektumba ez a személy. Na és ha már kifelé haladna, akkor mit kellene tenni?

- Ilyen esetben a kilépés- a kilépni szándékozó hozzájárulása alapján - az illetékes vezető döntéséig felfüggeszthető.

- Ha mégis ki akar menni a csomagot, semmiképpen nem viheti magával (személyes anyagait felügyelet alatt kivehet belőle).

-A felelős vezető megbízhat egy bizottságot a csomag átvizsgálásával, amely erről jegyzőkönyvet köteles készíteni.

Megjegyzés: ha saját dolgozóról van szó a csomagátvizsgálás megtagadásánál, akkor ebből fegyelmi vizsgálat, fegyelemsértés is lehet. Amennyiben az eljárás közben az intézkedés alá vont megtámadná a szolgálati személy, akkor már bűncselekmény gyanúja állna fenn és ekkor az előbbi cselekmény csak másodlagos jelentőségűvé változna.

A ruházatellenőrzés/átvizsgálás végrehajtása

Műszeres ellenőrzés/átvizsgálás esetén-különösen, ha mindent a gép végez - nem fordulhat elő személyiségi jog megsértése.(Lásd a repülőterek legújabb speciális röntgen gépeit!)

De mi a helyzet, ha nem ilyenek a körülmények, hanem hagyományos ellenőrzésről lehet csupán szó? Mielőtt erről esne szó, ki kell hangsúlyozni, hogy a ruházat ellenőrzés és a motozás nem azonos értékű szolgálati fellépés!

-A ruházat ellenőrzés történhet csupán rá/megtekintéssel, ami nem eredményez további fellépést.

-A következő lépés az lehet, amikor a szolgálati személy megkéri az intézkedés alá vontat a ruházatból való teljeskörű kipakolásra. (Az így kirakott dolgokat megsemmisíti a szolgálati személy.)

-A továbbiakban lehetséges a felső ruházat ellenőrzése az egyéni történő megfogással, úgy hogy a jó erkölcs ne sérüljön. (Ha lehet azonos nemű szolgálati személy tegye ezt is!)

-Előfordulhat olyan is, amikor a szolgálati személy leveteti a felső ruházatot és így ellenőrzi, vizsgálja azt meg.

-Itt is igaz az, mint a csomagnál, hogy ha lehet külön átvizsgáló helyiségben, nem sértő módon kell történnie.

Az eljárás rendje ilyen esetben is az, mint a csomagellenőrzésnél, kivéve azt, hogy az intézkedés alá vont a ruházatát nem viheti el, csak a teljes eljárás lezárását követően.

5.1.2 Be/kilépni szándékozó gépjármű ellenőrzése, átvizsgálása

Miket és hogyan kell ellenőrizni, megvizsgálni gépjármű be/kiléptetés esetén?

- A be/kihajtás jogosultságának ellenőrzése.

-A gépjárművezető személyi,- (parancsnok, kísérő) okmányainak az ellenőrzése.

-A gépjármű menet okmányainak (benne forgalmi engedély is) ellenőrzése. (Érvénytelen vezetői engedéllyel és forgalmi engedéllyel nem jöhet be, pontosabban más eljárása alá fog kerülni!)

- A gépkocsiban lévők belépési jogosultságának megállapítása. (Egyenruhások esetén elég a gépkocsi parancsnok igazoltatása, ő pedig igazolhatja, az utasít.)

- Az utastér ellenőrzése, átvizsgálása.

-A csomagtér átellenőrzése, megvizsgálása.

Mi a sajátos tehergépjármű esetén? Most csak azt érintjük, amivel több vagy másabb az előző személygépjárműves be/kiléptetésnél. Ezek a következők; a vezetőfülke,- az alváz,- és végül a rakomány ellenőrzése/átvizsgálása.

Az **ellenőrzés – módszereit** illetően – történhet műszerek, berendezések segítségével, szemrevételezéssel, szűrőpróbaszerűen, avagy tételesen, továbbá hídmérleg segítségével.

Szemrevételezés során az ellenőrzőnek a rakomány és a hozzá tartozó kísérő okmány közötti különbség észrevételére kell koncentrálnia.

A szűrőpróbaszerű ellenőrzés esetében az egyik lehetőség az, hogy az ellenőrző választ egy vagy két tételt a kísérő okmányról, és azokat konkrétan leellenőrzi rajta van-e a járművön. A másik lehetőség ennek a fordítottja, de a lényeg ez esetben is ugyanaz.

Gondolom a tételes ellenőrzés nemigen igényel különösebb magyarázatot. Ilyen esetben viszont több személyre, esetleg rakodóeszközökre is szükség lehet.

A hídmérleg segítségével történő ellenőrzésre nyilvánvalóan csak ott kerülhet sor ahol ilyen, vagy mobil tengely nyomásmérő berendezés áll rendelkezésre.

Mindenféle jellegű, módszerű ellenőrzéseknek lehetnek előnyei és hátrányai is. A választásnál mindig a célból és a körülményekből kell kiindulni.

Az 5. rész 5.2 alrészét leszámítva a tudnivalók végére ért. Lépjen át a TANULÁSIRÁNYÍTÓ 5. rész felirathoz és az ott leírtak szerint járjon el.

5.2 A parkolás és a küldemények átvételének/átadásának rendje

Ezt nagyon röviden intézzük el, ugyanis mindkettőnél lehetnek egyedi, sajátos helyi előírások melyek betartatását illetve ennek ellenőrzését is el kell látnia a rendészeti objektum szolgálatának.

Az ilyen jellegű rend megvalósulás nagyban függ az ilyenre vonatkozó jó, célszerű beszabályozás meglététől. Azok, akik nem tartják be a parkolás rendjét első esetben csak figyelmeztetésben részesülhetnek, illetve korigálniuk kell gépjárművük pillanatnyi helyfoglalását. Amennyiben ilyen többször megismétlődik, az erre illetékes ki is tilthatja a z érintet járművet a védett objektum területéről.

Mi lehet a helyzet a küldeményekkel?

Alapszabály az, hogy küldemény átvétele a szolgálat által csak a meghatározott tárgyban, időben és módon történhet. Amire nincs a szolgálatnak felhatalmazása azt nem veheti át!

Amennyiben olyan küldeményről van szó, amit átvehet – sőt át is kell vennie – azt viszont úgy tegye, úgy dokumentálja, hogy az ne legyen félreértelmezhető, valamint az átvétel-átadás útja később is rekonstruálható legyen. Az átvétel tényét, jellegét, pontos idejét az erre szolgáló füzetbe kell rögzíteni, amelyből egyértelműen derüljön ki az átadó és átvevő személye, olvasható aláírása. Az átvétel során oda kel figyelni a küldemény sérthetlenségére. Ha ilyen áll fenn, ezt rögzíteni kell az erre szolgáló dokumentumban.

Nagyon fontos, hogy a küldemény a leggyorsabb időn belül. Sérthetetlenül jusson el a címzetthez. A küldemény végső átadásánál is nagyon fontos a mozzanat pontos, hiánytalan dokumentálása, a címzettel történő aláíratása.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Bevezető:

Ebben a tananyagegységben több olyan dolgot tekintünk át, amelyek szorosan a rendészeti szervek hivatásos állományú tiszthelyettesei szolgálati fellépéseivel, mindennapi tevékenységével kapcsolatosak. Ezek között találkozhat olyanokkal, ami erre az állománykategóriára vonatkozó kötelezettségeket, jogokat, a hierarchiából és az alaki, magatartási szabályokból eredeztethető jellemzőket érinti.

A tananyagtartalom vezetésében – tekintettel a 0725–06–s modul páros érvényére– kitérünk mind a rendőrségi,– mind a büntetés–végrehajtási (Bv.) vonatkozásokra, de a gondolatmenet fő gerince a rendőr tiszthelyettesekre fókuszál inkább. Az egyszerűbb megértés érdekében a rendőrségnél érvényes szabályok szerint fogunk menni, aminek egy nagy része érvényes a büntetés–végrehajtási szervekre is. Ha ez mégsem lenne így, akkor ott erre vonatkozó külön megjegyzést talál a tananyagban.

1. rész

Ez a tanyagelem célját, rendeltetését tekintve a legalapvetőbb, a szolgálatokkal,– ezek tervezésével, szervezésével és teljesítésével valamint a szolgálati intézkedésekkel kapcsolatos általános ismeretek megszerzését, az ide kapcsolható készségek, képességek, kompetenciák kialakítását, megerősítését hivatott szolgálni az Ön aktív közreműködése révén! Még egyszer ismétlem, az Ön aktív közreműködésével!

Remélhetőleg mire a tananyag teljes végére eljut, ön maga meg fogja adni nemcsak a bevezetőben feltett sok kérdésre a választ, hanem ezen felül az Önellenőrző részben szereplőkre is. Persze a **végső cél** nem az, hogy jó válaszokat adjon a felmerülő kérdésekre, hanem sokkal inkább az, hogy ilyen helyzeteket legyen képes kis segítséggel, vagy e nélkül megoldani, intézkedni jövőbeni hivatása gyakorlása során!

Ami ebben a tananyag részben van, azt mindenkinek birtokolnia kell komplexen a felkészülési szakasz végére. A szakmai szókincsből igyekeztünk csak annyit beépíteni, ami feltétlenül szükségeltetik.

Mivel a tananyag rendészeti szakterületről szól részben ezért, valamint azért, mert a 0725–06 modul, aminek része ez a tananyag, nemcsak a rendőr,– hanem a büntetés–végrehajtási szak közös része, ezért mindkettőre vonatkozó utalásokat talál. A fő hangsúly ennek ellenére a rendőri vonatkozások kidomborítására helyeztük!

Ígérjük, hogy **segíteni fogjuk** felkészülését az itt rögzített információ tartalmakkal, az ezeket kiegészítő utalásokkal, e tanulási útmutatóval, az összefoglalókkal, valamint ön maga ellenőrzésének lehetőségével. Biztosak vagyunk benne, hogy a siker nem rajtunk fog múlni, hanem az **Ön akaraterején**, képességein! Remélhetőleg Ön pedig saját magában bízik.

Az itt szereplő tananyag tartalmat leginkább egyedül, egyes helyeken párban, csoportban, kisebb–nagyobb mérvű oktatói beavatkozás mellett kell elsajátítania, továbbá az ide kapcsolt kompetenciafejlesztést elérnie.

A kidolgozói szándék az volt, hogy élvezetessé tegyük jelen kötelessége teljesítését. Ennek ellenére előfordulhat, hogy elkedvetlenedik, és úgy érzi nem képes megbirkózni ezzel a viszonylag nagy területet átfogó feladattal, eleget tenni maradéktalanul az Önnel szembeni pedagógiai elvárásoknak. Ilyenkor feltétlenül forduljon bizalommal társaihoz, tanárához a holtpontra történő sikeresebb átjutás érdekében.

Mindezekon túl egy általános jó tanács!

Soha ne a szó szerinti,– hanem az értelmi tanulást alkalmazza, helyezze előtérbe!

Nem csak bemagolásról, annak memorizálásáról, hanem mindezek alkalmazásáról, helyes alkalmazásáról szól a jövődő hivatásának gyakorlása!

Ehhez – ugyan úgy, mint a tanuláshoz is– a tudáson kívül szükségeltetik az **akarás** is, amit nem mi adjuk hozzá! Erről illetve ennek mellőzése veszélyéről soha ne feledkezzen meg!

Mindezek után menjen a tananyag első részéhez és kezdjen bele a SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM feldolgozásába!

1/2 rész

A MK Alkotmánya –1949. évi tv. – XII. fejezete tételesen felsorolja azokat a jogokat, amelyek minden magyar állampolgárt megilletnek. Kérem Önt, keresse ki az MK Alkotmánya XII. fejezetéből az itt érintett korlátozások konkrét megnyilvánulási lehetőségeit! Amennyiben ez nem sikerülne Önnek, akkor ajánlom a keresőn, üsse be az 1996. évi XLIII. számú a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyát szabályozó – a Hszt-t – törvényt, majd pedig annak a III. fejezetében megkaphatja a kérdésre adható helyes válaszokat.

Az **1. és 2. rész** vége;

ÖSSZEFOGLALÁSA tananyag első részében a részében megismerhette a rendészeti szervek összetételét, ezek hivatásos állományú tagjainak általános jogait, kötelességeit, valamint lehetséges juttatásaikat. A második rész lényegében a rendészeti szerveken és annak tagjain belüli hierarchiával, valamint az ebből eredő egyéb sajátosságokkal volt lehetősége megismerkednie. Ide kapcsolódott néhány olyan sajátos szakterminológia és értelmezése, mint az előjáró, feljebbvaló, alárendelt, a függelmi viszonyok, az állománykategóriák és rendfokozatok, az utasítási jog, a szolgálati út, valamint a fegyelmi viszonyok a rendészeti szervek hivatásos állományú tagjaira vonatkoztatva.

Előjáró az, akinek a rendőr szolgálati beosztás, külön parancs vagy utasítás alapján, akár ideiglenes jelleggel is alá van rendelve, és akinek az alárendelt részére parancsadási, utasítási joga van.

Alárendelt az, aki valamely előjáróhoz szolgálati beosztás, külön parancs vagy utasítás alapján akár ideiglenes jelleggel is be van osztva.

Feljebbvaló az, akinek magasabb rendfokozata van, és az alacsonyabb rendfokozatúval nem áll előjárói viszonyban.

Az előjárók és feljebbvalók a szolgálati érintkezés alkalmával alárendeltjeiket, illetve az alacsonyabb rendfokozatúakat vezetéknevükön és rendfokozatukon, vagy csupán rendfokozatuk megnevezésével és az „úr”, illetve nők esetében az „asszony” vagy a „kisasszony” szóval szólítják meg. Az a rendőr, akit előjárója vagy feljebbvalója megszólít „parancs” szóval jelentkezik.

Mindez kicsit soknak tűnik, de nem nehéz megérteni, mivel jól kapcsolódnak egymáshoz. Elsőre a civil fülek számára nagyon újnak tűnhettek ezek a szakkifejezések, de az értelmük könnyen felfogható.

A 3. és 4. rész

Az előállítás az előállított személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetőleg előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart. Mivel most konkrét paragrafusra hivatkoztam, ajánlom, nézzen most bele a számítógép és a KÓDEXPRES segítségével az 1994. évi XXXIV. tv. hivatkozott pontjaiba!

A 4. rész

Amit eddig megtanult a 4. pont tartalmát illetően, azt célszerű szintetizálnia.

Amennyiben ezzel is végzett olvashat itt egy feladatot, amit társaival 3 fős csoportban, de egyénileg kell feldolgozniuk. Erre 15 perc áll rendelkezésükre. Amennyiben ezzel megvannak Ön adja elő a beállított helyzet megítélését társainak, úgy, hogy azok el is fogadják a ténymegállapítást és a célszerű intézkedések megnevezését. Ennek során alkalmazzon saját maga által készített vázlatot is!

"2010.01.11-n 21.30-kor Budapest Harmat u 19. sz ház előtt rendőri ellenőrzés alá vontak F.K.G által vezetett CK36-44 rendszámú Toyota típusú személygépkocsit. Az intézkedés során megállapítást nyert, hogy a nevezett gépjármű forgalmi engedélye már 2 hete lejárt, melyet F.K.G a japán nagykövetség fűtője használt éppen az intézkedés időpontjában."

Az 5. rész

Foglalja össze a saját szavaival a rendészeti szerv védett objektumába történő belépés ellenőrzésének lehetséges, módszereit, a realizálás sorrendjét gyalogos személy esetében.

ÖSSZEFOGLALÁS:

A rendészeti szervek hivatásos állományú tagjainak megfelelő mélységű tudással kell rendelkezniük jövő hivatásuk eredményes gyakorlása érdekében. Ezt teljesítette Önmaga számára most, e tananyag lelkiismeretes feldolgozásával. Ahhoz, hogy az állampolgárok többsége számára, a jogos elvárásoknak képes legyen megfelelni, jellemeznie kell a szakmai **profizmusnak**, a **jogszerű-szükségyszerű** szolgáltatás érvényesítésének, valamint az **etikus magaviseletnek**.

Tevékenysége során **tartsa be és tartassa be** a jogszabályi előírásokat, az intézkedései során legyen nyugodt, magabiztos, valamint az állampolgárokkal, munkatársaival kapcsolatban pedig legyen segítőkész, tisztelettudó.

Remélhetőleg a felkészülése során átvett, feldolgozott tudnivalókat nem találta olyan nehéznek, mint ahogy az elsőre tűnt!

Ha most feltesszük az Ön számára azt a **kérdést**, hogy "vajon a most feldolgozott dogokkal miért kell egyértelműen tisztában lennie a rendészeti szerv hivatásos állományú tagjának, akkor Ön erre milyen választ adna?

Kérjük, írja meg feljegyzés formájában az erre adott választát!

"Szerintem....."

A teljes tananyag feldolgozása végén módszertani szempontból is kíváncsiak vagyunk néhány dologra. Kérjük, tegye fel önmagának az alábbi kérdéseket és válaszolja is meg azokat őszintén!

1. Átlátható volt-e, jómagam átláttam-e a tananyag tárgyalt részeit?
2. Tisztába vagyok-e azzal, hogy az ide tartozókból, mit kell nekem tudnia elméletben és gyakorlatban?
3. Vajon fogom-e tudni és mire használni az itt megszerzett ismereteit, fejlesztett kompetenciáit? Egyáltalán tudok-e erre a kérdésre pontos választ adni?
4. Volt-e olyan része a tananyagnak, ami nem volt új számomra, és vajon miért?

Most pedig javasoljuk, végezze el önmaga ellenőrzését a következő ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK fejezetben szereplő leírás alapján. Ez alapján értékelje is önmagát, illetve a megadott feladatmegoldások helyességét. Ehhez mi egy javítási-értékelési útmutatót (megoldó kulcsot) adunk. A pont értékek alapján elvégzett összesítés adja teljesítménye végösszegét. A kapott és lehetséges maximális pontból kiderül %-s összteljesítménye. Tudnia kell, hogy az 51 % alatti teljesítmény nem elfogadható! Ebben az esetben kezdje újra feldogozni a tananyagot, illetve annak az 51 % alatti részét. Törekedjen a 100% minél jobb megközelítésére!

Megköszönve az együttműködését, ajánlásaink kreatív alkalmazását, szorgalmát, várjuk Önt a következő tananyagrészünkkel, ami szintén a 0725-06 követelménymodul tartalmára vonatkozik!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat 10+5 pont

"Világosítsa fel szakszerűen, tényszerűen és meggyőzően az ESETFELVETÉS-ben szereplő érdeklődőt a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályokról, jogosultságokról, kötelezettségekről hogy ezek, és az esetleges konkrét kérdései alapján a végére egyértelműen eldőljön Jánosban az, hogy ezt a pályát akarja-e avagy sem!!!"

Megjegyzés: 10 pont a kötelezettségekre, 5 pedig a juttatásokra kapható.

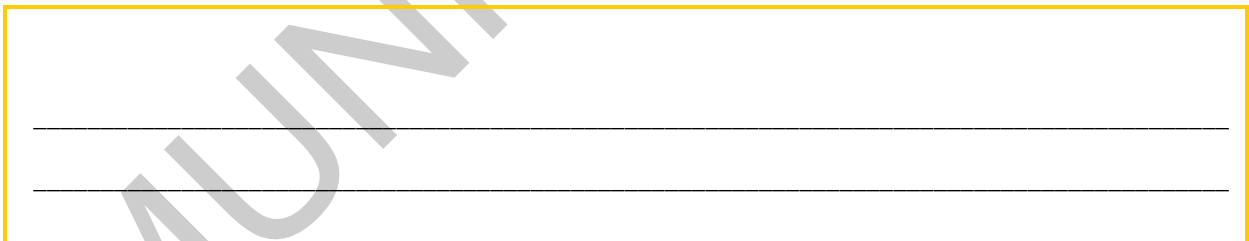
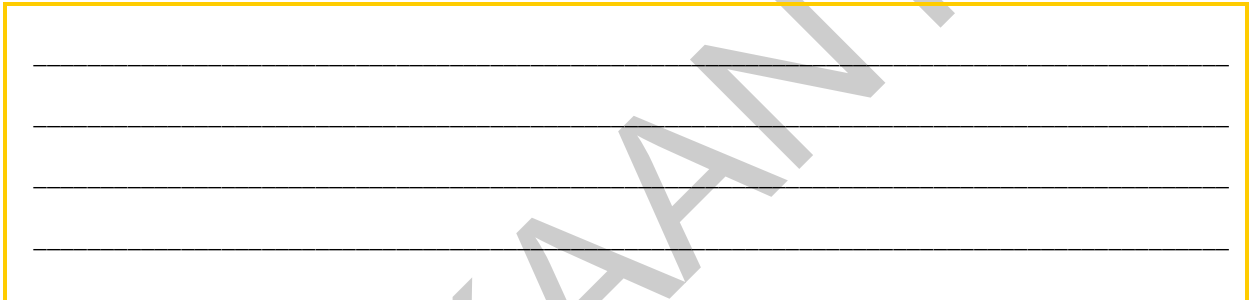
MUNKANYELVI

2. feladat 9+5 pont

Fejtse ki az előjáró, alárendelt és a feljebbvaló szakkifejezések lényegi tartalmát!

Milyen formában kerülhetnek kiadásra a parancsok, intézkedések azaz az utasítások.

Megjegyzés: a fogalmakra egyenként 3-3 pont, míg a formákra pedig maximum 5 kapható.

3. feladat 6 pont (helyes válaszonként 1/2)

Mit kaphat, miben részesülhet a hivatásos állományú "munkavállaló"? Írja le ezeket, illetve amit ismer belőle az Ön számára legfontosabb sorrendnek megfelelően!

4. feladat 4 pont

Milyen magatartási szabályokat tart Ön fontosnak a rendészeti hivatásos állományúak estében szolgálat ideje alatt? Az Ön megítélése szerinti fontosságukat sorrendjükkel szíveskedjen jelezni számunkra!

5. feladat

Egy két fő rendőr folyó év december 23-án közterületi gyalogos járőrszolgálatot teljesít, amikor azt látják, hogy egy középkorú nő megcsúszik a járdán, elesik és a kezében lévő bevásárlókocsi tartalma szétgurul. A hölgy megpróbál felkelni de nem megy neki, nagyon fájlalja a bokáját. **Kérdések:** mit kellene tenniük, ha többet milyen sorrendben, van-e a történetekkel kapcsolatos értesítési,- jelentési kötelezettségük?

Mivel ketten vannak, a válaszuknak is egységesnek kell lenniük!

6. feladat 4+3 pont

Mondok néhány rendfokozatot a tanult rövidítésének felhasználásával. Szíveskedjen ezeket mind rangsorba, mind állománycsoportba rakni! Ezek az alábbiak: törm., tö.zls., százados, őrm.

7. feladat 5 pont

Mit gondol e kép áttekintése után? Egy címet és 1-2 mondatos tartalmat kérünk.

8. feladat

Készítsen egy célszerű algorimusszerű vázlatot a védett rendészeti objektumba történő beléptetés végrehajtására vonatkozóan. A vázlatát szóbeli magyarázattal is egészítse ki.

MEGOLDÁSOK

1. feladat:

Köteles: a) az előírt helyen és időben, szolgálatképes állapotban megjelenni és feladatát teljesíteni, illetve e célból rendelkezésre állni; b) a szolgálati feladatait a törvényes előírásoknak, a parancsoknak és intézkedéseknek megfelelően - szükség esetén a veszély vállalásával -, az elvárható szakértelemmel és gondossággal, pártatlanul és igazságosan végrehajtani; c) a munkatársaival együttműködni, a munkáját úgy végezni és általában olyan magatartást tanúsítani, hogy az - kivéve, ha ez a feladat végrehajtásával elkerülhetetlenül együtt jár - más egészségét, testi épségét ne veszélyeztesse, anyagi károsodását ne idézze elő; d) a számára meghatározott iskolai rendszerű oktatásban/képzésben részt venni, és az előírt vizsgákat letenni; e) az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek eleget tenni; f) szolgálaton kívül is a hivatásos állomány tagjához és beosztásához méltó magatartást tanúsítani.

Juttatásai: >Illetmény (amely beosztási,- rendfokozati illetményből, illetmény kiegészítésből, valamint illetménypótlékból állhat) >Külön juttatást >Jubileumi jutalom (25, 30 és 40 év után) >Napidíj, távolléti díj >Költségtérítések (például áthelyezés, költözés, vezénylés estén) >Kedvezmények,- és támogatások (család, utazás, üdülés) >Lakhatási támogatás >Természetbeli ellátás >Alap,- és pótszabadság >Érdemek, elismerések >Kiszámítható előmeneteli (karrier) rendszer>Szociális és kegyeleti gondoskodás.

2. feladat

Elöljáró az, akinek a rendőr szolgálati beosztás, külön parancs vagy utasítás alapján, akár ideiglenes jelleggel is alá van rendelve, és akinek az alárendelt részére parancsadási, utasítási joga van.

RENDESZETI SZOLGÁLAT KOMPETENCIÁI IV.

Alárendelt az, aki valamely előjáróhoz szolgálati beosztás, külön parancs vagy utasítás alapján akár ideiglenes jelleggel is be van osztva.

Feljebbvaló az, akinek magasabb rendfokozata van, és az alacsonyabb rendfokozatúval nem áll előjárói viszonyban.

Az utasítás kiadása általában történhet;

Írásban	Szóban	Technikai eszköz útján	Jelek-jelzések útján	Kombináltan
Kihirdetendő!	Közvetlenül és áttételesen.	Telefon, rádió, számítógép segítségével.	Kéz,- zászló,- és fényjelekkel.	Is-is.

3. feladat

Mit kaphat, miben részesülhet a hivatásos állományú "munkavállaló"? Ezek a következők;

>Illetmény (amely beosztási,- rendfokozati illetményből, illetmény kiegészítésből, valamint illetménypótlékból állhat) >Külön juttatást >Jubileumi jutalom (25, 30 és 40 év után) >Napidíj, távolléti díj >Költségtérítések (például áthelyezés, költözés, vezénylés estén) >Kedvezmények,- és támogatások (család, utazás, üdülés) >Lakhatási támogatás >Természetbeli ellátás >Alap,- és pótszabadság >Érdemek, elismerések >Kiszámítható előmeneteli (karrier) rendszer >Szociális és kegyeleti gondoskodás.

4. feladat

Elvárható magatartási szabályok lehetnek szolgálatban:

- jogszabályok betartása, betartatása
- tiszteletudás, segítőkészség
- magabiztos, nyugodt intézkedés
- alakias fellépés, jó megjelenés
- alkoholmentes állapot szolgálatban
- intézkedés közben nem dohányzás
- kulturált beszédmodor és hangnem

5. feladat

A szükséges teendők lehetnek ez esetben:

-segítségadás, -kikérdezés (fájdalom), -adatok feljegyzése, -mentő kihívása (ha indokolt), -hozzátartozó értesítése (taxi rendelése), -jelentés saját ügyeletre.

6. feladat

Megoldás: tiszthelyettesi kategória: őrmester, törzsőrmester

Zászlósi állománykategória: törzszászlós és

Tiszti kategória: százados.

7. feladat

Szakmai jellegű foglalkozás zajlik a rendészeti szakközépiskolai tanulók számára. A foglalkozás keretében az aktivizáló csoportmunka módszerét alkalmazzák. "Tanórai foglalkozás a rendészeti szakközépiskolában" címmel.

8. feladat

A be,- kiléptetés folyamata:

- >a be,- vagy kilépni szándékozó kilétének hitelt érdemlő megállapítása
- >az erre való jogosultság megvizsgálása
- >ha van, akkor csomagellenőrzés (átvizsgálás)
- >amennyiben járművel van, akkor jármű ellenőrzés (átvizsgálás)
- >ha szükséges ruházat ellenőrzés (átvizsgálás) is
- >a be,- kilépés engedélyezése, avagy ennek megtagadása, esetleg felfüggesztése

>bármilyen az előző mozzanatokban bekövetkező rendzavaró esemény elhárítása

>az előírt jelentések megtétele, a dokumentálások elvégzése.

MUNKANYELVI

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

1949. évi XX. Törvény A MK. Alkotmánya

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

1995. évi CVII. tv. A Büntetés-végrehajtási szervezetekről

230/2008 (IX.12) Korm.r. a Büntetés-végrehajtási szervezetekről szóló tv. végrehajtására

21/1997 (VII.8) IM.-i rendelet a Büntetés-végrehajtási szervezet Szolgálati szabályzatáról

1996. évi XLIII. törvény a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról. (Hszt.)

62/2007. (XII.23) IRM rendelet a Rendőrség szolgálati szabályzatáról

AJÁNLOTT IRODALOM

Közrendvédelmi ismeretek I. Jegyzet a Rendészeti Szakközépiskolák tanulói számára 2001. Budapest BM.

Általános szolgálati ismeretek II. Jegyzet a Rendészeti Szakközépiskolák tanulói számára 2001. Budapest BM.

A 15/2008.(VII.28) sz. IRM rendelettel kiadott Rendőr szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

A rendőr szakképesítés 016/14/2009/ OF számon kiadott Központi programjának a 0725-06 követelménymodulra vonatkozó része.

A(z) 0725–06 modul 009–es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 861 01 0000 00 00	Büntetés-végrehajtási felügyelő I.
52 861 02 0000 00 00	Határrendész
52 861 06 0010 52 01	Határrendészeti-rendőr
52 861 06 0010 52 02	Közrendvédelmi-rendőr

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
20 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató